

VE
RI
TAS

G. W. KNORRS

VERLUSTIGING

DER OOGEN EN VAN DEN GEEST,

OF

VERZAMELING

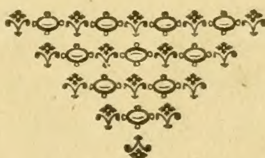
VAN ALLERLEY BEKENDE

HOORENS EN SCHULPEN,

DIE IN HAAR EIGEN KLEUREN AFGEBEELD ZYN:

EERSTE DEEL.

THANS NAGEZIEN, VERBETERD, VERVOLGD, EN MET
EEN GEHEEL NIEUWE NEDERDUITSCHE
BESCHRYVING UITGEGEVEN.

TE AMSTERDAM,
BY DE ERVEN VAN F. HOUTTUYN.
MDCCLXX.

1770

VOORREDE

VAN DEN HEER

KNORR.

De Natuur-onderzoekers van onzen Leeftyd tragten de Natuurlyke Hiſtorie, zo veel mooglyk, te volmaaken, en doen hunne onvermoeide vlyt, ten dien einde, in alles dat tot onderwerp van dezelve ſtrekt, van het Gewormte af tot aan het edelſte Schepzel, den Menſch toe, doorſtraalen. Bewyzen, daar van, zyn niet uit één enkel Voorwerp, maar uit alles, dat men met Oogen zien kan, af te leiden; want van de loſſe Aarde tot aan den Diamant, en van den Ceder des Libanons af, tot aan den Hyſop, die aan den Wand groeit, ziet men de grootſte Geeſten onzer Eeuw zig afſlooven, en maaken, dat men eerder over de verwarring, door te grooten overvloed van beſchryvingen en afbeeldingen, dan over gebrek in deezen te klaagen heeft.

Daar zyn evenwel nog eenige, tot de Natuurlyke Hiſtorie behoorende zaaken, overgebleeven, waar omtrent wy nog geen genoegzaame verlichting bekomen hebben, die ook moeielyk te bereiken ſchynt te zyn, alzo dezelve niet dan by geval verkreegen kan worden: terwyl de Menſchelyke vlyt en konſt, in de Dieren en Plantgewaſſen, veel meer in ſtaat is te doen, om dat gedeelte der Natuurlyke Hiſtorie tot volkomenheid te brengen.

Ik heb hier met de Schepzelen, die niet dan by geval te bekomen zyn, die overschoone Zeldzaamheden op 't oog, welke ons de Hoorens en Schulpen, als Woonhuisjes geweest zynde van Dieren, die zig dikwils diep in Zee onthouden, uitleveren. De sierlykheid van deeze Wooningen treft onze Oogen en verlustigt onzen Geest niet te minder, schoon de oirsprong en voortteeling, ja zelfs somtyds de eigentlyke gestalte van de Dieren, die in dezelven huisvesten, ons onbekend is, en met geen mooglykheid opgespoord kan worden. Wy vergenoegen ons dan, meerendeels, met haar uiterlyk aanzien; waar in ons, niettemin, zo heerlyke blyken van de Konstige Hand des Werkmeesters der Natuur voorkomen, dat men wegens derzelver oneindige verscheidenheid en schoonheid verbaasd moet staan, en vraagen, waarom het den Schepper behaagd heeft, dezelven, als 't ware, zo zorgvuldig voor 't Menschelyk Oog te verbergen, ja van sommigen als maar de schaduwen te vertoonen in de Versteende Zaaken, wier Origineelen dikwils nog onbekend zyn, en waar uit blykt, dat ons in deezen nog veel ontbreekt.

In dit gedeelte der Natuurlyke Historie, verbeeld ik my, dat wy, tot heden toe, nog geen te grooten overvloed van beschryvingen en afbeeldingen hebben: want, schoon het niet te ontkennen is, dat zig, in de voorgaande tyden, reeds, verscheide geleerde Mannen daar mede bemoeid hebben, waar onder in 't byzonder, Gesnerus, Aldrovandus, Imperatus, Bonanni, Rumphius, Lister, Langius, en nog meer anderen, te tellen zyn, komen doch derzelver Werken zeldzaam voor, en eenigen zyn zeer kostbaar, 't welk maakt dat weinige Liefhebbers daar van gebruik kunnen hebben: ook vindt men, in sommigen, dit gedeelte van de Natuurlyke Historie by anderen gevoegd, het welk dan zodanige Werken, in het nazien, zwaar te behandelen maakt.

Om dit gebrek te gemoet te komen, werdt het van my nuttig geoordeeld, deeze Werken tegen elkander te vergelyken, het beste dar

daar uit te zoeken, naar de Natuurlyke Voorwerpen te verbeteren en met Kleuren te vertoonen. Dit was myn denkbeeld, dat ik ter uitvoering meende te brengen, hoewel niet geheel nieuw zynde: (want, nu twaalf Jaaren geleeden, had ik het voorneemen, om een Werk, van deeze dingen handelende, doch in een andere grootte uit te geeven, gelyk de Plaaten, diestyds vervaardigd, aantoonen, maar het werdt door tyds omſtandigheden verhinderd:) doch ik werd wel dra overtuigd, dat, wanneer ik het Werk van Bonanni, of eenig ander van de voorgemelde Werken, ten grondſlag leggen wilde, zig zulke zwaarigheden opdeeden, als met myn oogmerk in 't geheel niet overeenkomſtig waren. Hoe keurlyk deeze Werken ook mogen zyn, ik vond de afbeeldingen in dezelven dikwils zeer gebrekkelyk, dikwils verkeerd geplaatſt, en een nader overleg bragt my tot het denkbeeld, dat iets, geheel nieuw zynde en volgens de Natuur vervaardigd, ongelyk aangenaamer voor regte Kenners en Liefhebbers der Natuurlyke Zaaken zou zyn, dan dat gene, 't welk men in navolging der oude Werken, die reeds een geruimen tyd in de Wereld omgezworven hebben, als opgewarmde Koſt aan 't licht bragte.

Met dit inzigt heb ik my toegelegd, om wat nieuws voor den dag te brengen, 't welk met alle voorige Werken geen gemeenſchap heeft. Daar van komt het, dat dit Werk willekeurig is geſchikt, en, het gene ik voor de hoofdzaak aanzie, zal daar in beſtaan, dat ik tragten zal, een zo groote menigte van Wooningen der Hooren- en Schulpviſſchen, als 't my doenlyk is, aan te toonen.

Men zou het uitweidingen noemen, wanneer ik met veel omſlag van woorden deeze Onderneeming verheffen wilde. De Leezer kan 'er, met zyn eigen Oogen, allerbeſt van oordeelen. Myn oogmerk, de ſchikking en, met één woord, de geheele uitvoering van dit Ontwerp, zyn uit de vervaardigde Plaaten blykbaar. Men zal in 't vervolg zien, dat myn oogmerk daar henen ſtrekt, om een com-

 plee-

pleete Verzameling van Hoorens en Schulpen, in de natuurlyke Kleuren, te leveren; welke wy onder alle Werken van deezen aart, die ons bekend zyn, nog niet hebben. Bovendien zullen wy, in de beſchryving, al het onnoodige tragten weg te laaten, en nogthans, het noodige tot onderſcheiding, niet verzuimen; terwyl een wel geſchikte Bladwyzer, aan 't end, de ſchikking en veelheid der ſoorten, die in dit Werk voorkomen, zal aantoonen.

Neurenburg
4 November 1756.

GEORG WOLFGANG KNORR.

B E-

BERIGT

VAN DEN

NEDERDUITSCHEN

UITGEEVER.

De redenen, die wylen de verſtandige Heer KNORR, *thans door verſcheide groote Werken met gekleurde Afbeeldingen, en in 't byzonder door dat van de Verſteende Zaaken, alomme genoeg bekend, in zyne* VOORREDE *bygebragt heeft, om deeze zyne Onderneeming te billyken, kunnen wy ons, en met ruim zo veel Regt, eigen maaken. In geen Land, immers, van de Wereld, is de Liefhebbery van Natuurlyke Zaaken te verzamelen grooter; in geen Land, mooglyk, de gelegenheid, om dezelven in 't algemeen te bekomen, bekwaamer; vooral wat de Hoorens en Schulpen betreft, die eene van de duurzaamſte, gemakkelykſte en fraaiſte Verzamelingen, uitmaaken. Tot getuige van die Liefhebbery ſtrekken nog de hooge Pryzen, tot welken zodanige Zaaken, die waarlyk zeldzaam zyn, in ons Land gekogt worden: zo dat het al voornaame Liefhebbers moeten zyn, die alles hebben, en hier*

onder zyn nog, eenige zeer raare Voorwerpen, maar by den een of anderen aan te treffen.

Het kon de Liefhebbers in ons Nederland, onzes oordeels, niet dan aangenaam zyn, een Werk, naar het begrip van den Heer KNORR *ingerigt, alhier in een handelbaare grootte en tegen een bekwaamen Prys, te kunnen bekomen. Hier door zullen de genen, die minder kundig zyn, de Naamen en Eigenschappen van de Hoorens en Schulpen, welke zy in hunne Verzamelingen bezitten, verstaan kunnen, en de kundigen zullen daar in somtyds iets vinden dat hun ontbreekt. Van te meer nuttigheid kwam ons deeze Onderneeming voor, dewyl het Fransch, waar in men de Hoogduitsche beschryving van den Heer* KNORR *getragt heeft over te brengen, zeer gebrekkelyk, dikwils onverstaanbaar en met fouten is uitgevoerd; gelyk een ieder Taalkundige, die tevens een Liefhebber van de Natuurlyke Historie is, wel haast moet ontdekken. Wy zullen het, in 't Nederduitsch, wel niet onberispelyk maaken: ver is die hoogmoed van ons! maar wy zullen de Les, op 't end der Voorrede van den Heer* KNORR, *zo stipt als 't doenlyk is tragten te volgen, en ons voor al wagten voor een verdrietige langdraadigheid; als weetende dat* kort en goed *meest naar den Smaak is van onze Hollandsche Natie.*

De tegenwoordige Uitgeevers van dit Werk, zynde de Erfgenaamen van wylen gedagten Heer KNORR, *hebben met ons een akkoord aangegaan tot het leveren der Plaaten, by vyf teffens; gelyk wy dezelven dan ook meenen uit te geeven, volgens het Berigt, dat uit den Boekwinkel van de Erven* HOUTTUYN, *te Amsterdam, alom verzonden is. By het zenden van het eerste vyftal afgezette Plaaten, hebben zy*

ons

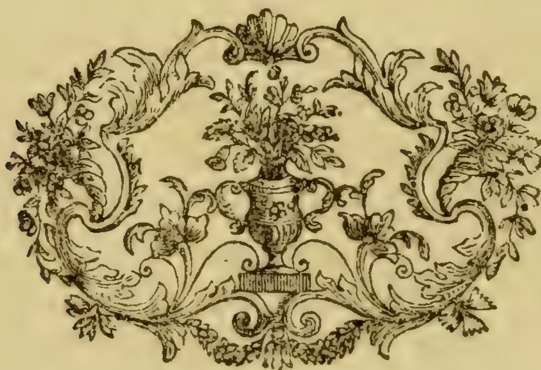
ons te kennen gegeven, dat zy, om onze Onderneeming te bevorderen, die Plaaten op nieuws, ten naauwkeurigste, naar de Natuurlyke Voorwerpen, meest in het aanzienlyk Kabinet van den Heer SCHADELOOCK *berustende, hebben doen Kleuren, het welk dezelven eenigermaate van die, welken de Heer* KNORR *in dit Eerste Deel uitgegeven hadt, verschillende maakt. Wanneer derhalve eenige Liefhebbers hunne Stukken, in Kleur, juist niet volmaakt vinden overeen te komen met de Kleur van deeze Afbeeldingen, zo weeten zy ligt, dat men onder honderd Voorwerpen van een zelfde Soort, by manier van spreeken, als men het ten naauwkeurigste onderzoekt, geen tien zal vinden, die volstrekt van de zelfde Kleur of Tekening zyn. In 't vervolg zal men ook de aanmerkelyke verscheidenheden van Kleur en Gestalte, in sommige Hoorens en Schulpen van eene zelfde Soort, voorgesteld vinden.*

Sommigen zouden mooglyk wel wenschen, dat hier de Schryvers waren aangehaald, in welken deeze Voorwerpen ongekleurd voorkomen; het Derde Deel van SEBA, *by voorbeeld,* GUALTHIERI, D'ARGENVILLE, RUMPHIUS *en dergelyken; maar, dewyl dit Werk voor gemeene Liefhebbers geschikt is, om die Autheuren te kunnen missen, hebben wy, enkel om der voornaamsten en kundigsten wille, die de gedagte Werken by der hand en, om zo te spreeken, op hunnen Duim hebben, tegen den gedagten Regel, van de overtolligheid te vermyden, niet willen zondigen. Een geschikt Register, naar eene Systematische Orde, aan 't end van ieder Deel of van 't geheele Werk geplaatst, zal beiden genoegen kunnen geeven.*

Voorts moet men in aanmerking neemen, dat wy de Uitgaave deezer af-

afgezette Plaaten voornaamelyk ondernomen hebben , ten dienſte der NATUURLYKE HISTORIE, *volgens het ſamenſtel van den Ridder* LINNE'US, *welke by de Liefhebbers zo veel genoegen vindt, en waarin de beſchryving van deeze Wooningen der Zeeſchepzelen in 't volgende Jaar moet komen; alwaar dan de Hoorens en Schulpen, van deeze Verzameling, zo veel mooglyk, zullen aangehaald worden, om tevens dat Werk eenigermaate te bekorten, en niet met te veele Plaaten te behoeven te bezwaaren.*

Amſterdam
26 *Maart* 1769.

VER-

VERZAMELING

VAN ALLERLEY BEKENDE

HOORENS EN SCHULPEN

IN HAAR EIGEN KLEUREN.

EERSTE DEEL.

PLAAT I.

Wy maaken een aanvang van deeze Verzameling met de afbeelding van een zeer fraaijen Hoorn, die, in zyn geheel, eenigermaate de figuur heeft van een Noordhollandse Kaas. Men plagt 'er weleer den naam van *Schippertje* aan te geeven, en de Latynsche naam *Nautilus*, die thans in algemeen gebruik is, heeft zekerlyk daar zyn betrekking toe. Dit komt eenigermaate van de gestalte, die aan den eenen kant naar een Scheeps Kiel, waarom menze ook, in 't Hoogduitsch *Schiffs Kuttel* noemt; aan den anderen kant naar een open Boot of Schuitje gelykt, en, dewyl het Dier somtyds met deeze zyne Wooning op het Water vaart, kan men die benaaming niet oneigen agten. In 't Fransch noemt men ze ook tegenwoordig niet anders dan *Nautile.* De naam van Paarlemoer-Hooren, dien zy zou kunnen voeren, om dat zy van buiten heerlyk gepaarlemoerd kan worden, by RUMPHIUS bekend, is geheel buiten gebruik en inderdaad te algemeen. De Soort, hier in *Fig.* 1. afgebeeld, wordt in 't byzonder *Nautilus major* of *crassus*, dat is groote of dikke Nautilus, geheten.

PLAAT I. Nautilus. *Fig.* 1.

Onder de Krultrekkige of Spiraale Hoorens, wordt thans aan deze, wegens de eenvoudigheid van haare draay of winding, de eerste plaats gegeven. Uitwendig is van deezen draay niets zigtbaar, dan een enkele indrukking van ongevaar een vierde Duims diepte, aan 't middelpunt. Van buiten verschilt de Kleur zeer veel, gelyk in de meeste Hoorens en Schulpen, naar dat die meer of minder zyn afgehaald. Natuurlyk heeft deeze Nautilus een vuilwitte korst, door welke zig eenige roodagtige streepen vertoonen, maar, schoon

Plaat I. gemaakt zynde, wordt de Kleur van de geheele Hooren, somtyds bruiner, somtyds helderer witagtig geel of Oranje-kleurig. Van het middelpunt loopen, voor het grootste gedeelte, daar door heen, bruinroode boogswyze streepen van ongelyke breedte, of vlammen, door welken de Schulp als gemarmerd wordt.

Fig. 2. Het binnenste van de Nautilus, dat derzelver maakzel voor Oogen stelt, is in verscheide opzigten voortreffelyk. Het vertoont zig, natuurlyk, als met het schoonste Paarlemoer bekleed, waar in een luister speelt van Hemelschblaauw en Zeegroen, dat, tegen 't Licht gehouden, een weerschyn heeft van schoon Rooze-rood, en wederom, in de Schaduw, in donkergroen verandert. De midden door gezaagde Nautilus, in *Fig.* 2. vertoond, geeft bovendien een regt denkbeeld van het inwendig maakzel. Daaruit blykt, dat zy weezentlyk behoort tot de Krultrekkige of Spiraale Hoorens, hoewel haar Draaijen niet van buiten zigtbaar zyn. Men neemt, naamelyk, daar in waar, dat de helft van het geheele Lighaam, nagenoeg, bestaat uit een wyde holligheid; maar dat het overige in een menigte van Kamertjes verdeeld is, die, den Krultrek volgende, allengs versmallen, tot dat zy aan 't middelpunt te niet loopen. Men moet evenwel opmerken, dat de naauwte niet in evenredigheid afneemt in de eerste of buitenste Kamertjes. Haar Wanden zyn Schulpswys hol geboogen, en vereenigen zig met den omtrek of Schaal van de Hooren, waar van de dikte niet meer dan ongevaar een Linie of twaalfde Duims is, terwyl de middellyn somtyds byna een Voet bedraagt. 't Getal der Kamertjes wordt, als de Hooren compleet is, op vyftig gerekend.

Het aanmerkelykste van deeze holligheden is, dat zy aan alle kanten volkomen digt zyn en geen andere opening hebben, dan een klein Gaatje in ieder Wand, het welk met een Pypagtige holte binnenwaards loopt. Men is thans taamelyk verzekerd, dat deeze Gaatjes zelfs nog, wanneer het Dier in deeze Hooren woonagtig is, gevuld zyn met een Peesagtige Staart, die zeer ligt afbreekt en door alle de Kamertjes zig uitstrekt tot aan het middelpunt, alwaar zy alleen haare aanhechting heeft. Dit Dier, door Rumphius omstandig beschreeven, vult met zyn Lighaam de groote holligheid van de Nautilus, en, eenigermaate van den aart der Zeekatten zynde, die men t' huis brengt tot de Polypussen, steekt het daar buiten zyne Armen uit, zo wel wanneer het by stil Weer, op de oppervlakte van de Zee gaat speelevaaren, als wanneer het, in de diepte, op den Grond kruipt, dat hetzelve vry vlug weet te doen. In 't eerste geval echter is de opening der Schulp naar om hoog gestrekt, gelyk in onze afbeelding *Fig.* 1; in 't laatste geval naar om laag. Mooglyk dienen gedagte Kamertjes, door de Lugt die zy bevatten, om deze Hooren in staat te stellen van met het Dier op 't Water te kunnen dryven, en, wanneer hetzelve zig naar de diepte wil begeeven, moet de Hooren verzwaard worden: 't zy zulks door opvulling van een gedeelte der Kamertjes door het Lighaam van het Dier, 't zy door inlaating van Water in dezelven, moet ge-

geschieden. In 't een of 't andere geval zal gedagte Peesagtige staart daar toe behulpzaam kunnen zyn. PLAAT I.

Het Dier is eetbaar, en verstrekt ook dikwils tot Voedzel voor Kreeften, Krabben en Robben of Zeehonden, ja zelfs van verslindende Dieren en Vogelen: des men dikwils de Hoorn of Schulp, die men ook wel, by uitneemendheid, *Coquilje* plagt te noemen, op 't Strand ledig vindt.

PLAAT II.

De hoofd-Figuur van deeze Plaat geeft een zeer natuurlyke afbeelding van die soort van Nautilus, welke de *Smalkielde* genoemd wordt onder de dunne of *Papieren Nautilussen*, dus genaamd, om dat haare Wanden, inderdaad, naauwlyks dikker dan Papier zyn. Dit geeft 'er zulk een ligtheid aan, dat men 't naauwlyks voelen kan, of men een Stuk van die grootte, als *Fig.* 1, ja nog grooter, gelyk zy vallen, op de Hand heeft; maar het maaktze tevens zo broosch en breekbaar, dat de ongeschondene duur zyn De Kleur is dof witagtig, trekkende somtyds een weinig naar het groene, doch gemeenlyk zien zy uit den geelen, en, schoon gemaakt zynde, zynze Melkwit. De buitenste holligheid maakt hier ver het grootste deel van de Hooren uit, zonder eenige Kamertjes; die over 't geheel Golfswyze plooijen heeft, tot in den omtrek uitloopende, dien zy zeer duidelyk getand maaken. Deeze Plooijen komen van het midden af, alwaar de draaijen een halfmaanswys Cirkeltje formeeren, dat somtyds bruinagtig is, welke Kleur dikwils aan den omtrek, tusschen de twee randen, die door een middelschotje samengevoegd zyn, ook waargenomen wordt. De Plooijen zyn onregelmaatig geboogen, en sommigen naar den omtrek toe gespleeten; zo dat zy zig, als in de Figuur, Vorkagtig vertoonen. De uitstaande hoeken, van het kleine Cirkeltje, dat een aanmerkelyke dikte heeft, aan den Mond, die zeer ligt afbreeken, zyn in deeze Soort iets byzonders.

PLAAT II. Smalkielde Nautilus. *Fig.* 1.

De groote dunte der Schaal van deeze Hooren, en haare ligtheid, als mede de platte Kiel, geeft 'er nog meer gelegenheid aan, om langs de oppervlakte der Zee, gelykerwys de andere Nautilus, te gaan dryven; als wanneer het Dier, dat ruim zo veel naar een Polypus schynt te gelyken, volgens RUMPHIUS, zig met zyne Armen of Pooten bestuurt. De holte van de Hooren dient hetzelve, zo hy aanmerkt, als dan tot een Zeil, en eenigen onraad gewaar wordende, keert het de Hooren om, tot dat die Water schept, waar door het dan naar de diepte zinkt. Op den Grond zal het waarschynlyk, even als de andere, met zyn Pooten loopen, die het op de oppervlakte dryvende zelfs tot Riemen gebruikt, hebbende ook, zo hy aanmerkt, een dergelyke Buis, om, zig opwaards verheffen willende het Water uit te pompen: doch

Plaat II. zulks is, om dat het geene middelſchotten van Kamertjes heeft, niet zeer waarſchynlyk.

Breedrug. *Fig.* 2. Een kleiner ſoort van zogenaamde Papieren Nautiluſſen of *Doekenhuiven*, die men ook wel de *Breedrug* noemt, wordt in *Fig.* 2. vertoond. Van deeze heeft men 'er zo groot als de andere afgebeeld is, en van de Smalkielde ook van dergelyke kleinte. Deeze Breedruggen zyn niet zo ſcherp en veel minder geplooid: ook ſtaan de Tanden van den omtrek niet tegenover elkander. De Kleur is, in de friſſche en ſchoon gemaakte, insgelyks volkomen Melkwit, in anderen geelagtig of bruin.

Kleine Paarlemoer-Nautilus. *Fig.* 3. De kleinſte ſoort van dikſchaalige Nautiluſſen, in *Fig.* 3. vertoond, is niet minder fierlyk dan de groote van de voorgaande Plaat en ruim zo zeldzaam. De Vlammen, waar mede zy getekend is, zyn ſomtyds naar evenredigheid breeder en regelmaatiger. Ook verſchilt zy door zeker doorloopend Gaatje aan het middelpunt, dat in de voorgaande groote niet wordt gevonden, hoewel 'er van deeze ook veel grooter zyn. Het inwaards geboogene end van den omtrek, dat men ook wel de Staart noemt, is in deeze, als zy levendig zyn, zo wel, natuurlyk, zwart, als in de andere: maar die Kleur gaat 'er ligt af. De kleine kunnen, door afhaaling, ook heerlyk gepaarlemoerd worden.

Gebandeerde Poſthoorn. *Fig.* 4, 5. De Figuuren 4 en 5, vertoonen, in verſchillend poſtuur, *Poſthoorntjes*, die niet oneigen dus genoemd zyn, hoewel *Fig.* 6. nog meer daar van de gedaante heeft. Deeze noemt men de *gebandeerde Poſthoorn*, om dat zy, op een witten of geelagtigen Grond, zeer duidelyke bruinroode Banden overlangs heeft. Ten opzigt van den Draay, die geheel zigtbaar is, zou zy met de Slakhoorens overeenkomſtig zyn, indien dezelve niet, in plaats van opwaards zig te verheffen, naar 't midden indook, gelyk *Fig.* 5. aanwyſt. Van binnen heeft deeze Hoorn geen Paarlemoer glans; en haar Mond vertoont zig als rond afgeſneeden. Het ſchynt geen Zee, maar een Aardſlak te zyn. Men vindt in 't Zand der Duinen, aan onze Stranden, kleiner Hoorntjes, van dergelyke gedaante, doch niet gebandeerd.

Poſthoorntje. *Fig.* 6. Het meer bekende *Poſthoorntje* van *Fig.* 6, is byna geheel wit, en verſchilt, doordien de Draaijen van elkander afgeſcheiden zyn, tot aan het uiterſte toe: weshalve 'er, by Rumphius, de naam van *Ramshoorn* aan gegeven wordt. Het is aartig, op zekere afſtanden, als overdwars geringd, daar de middelſchotten zyn van de Kamertjes, in welken het inwendig is verdeeld. Aan de opening vertoont zig een klein Speldegaatje, dat niet door 't midden, maar langs den binnenſten omtrek loopt, en in dat opzigt van de Nautiluſſen niet alleen verſchillende, maar ook met de Verſteende Ammons-hoornen overeenkomſtig is. Het wordt dikwils wat grooter, dan in deeze afbeelding, gevonden. Het komt uit Zee, en wel uit Ooſtindie.

Plaat

PLAAT III.

Onder de Hoorens vindt men een Geslagt, die *Maanhoorens* genoemd worden, wegens de ronde opening van haaren Mond, welke naar de Volle Maan gelykt, en daar door wordenze van de Halve-Maan Hoorens, die maar een halfronde opening hebben, onderscheiden. Alle die van deeze Plaat behooren tot dat Geslagt, en komen daar in overeen, dat haare opening door een soort van Dekzel, dat men in sommigen een zogenaamde Venus-Navel noemt, die volkomen of byna rond is; wanneer de Visch, leevende, zig daar in verbergt, gesloten wordt. PLAAT III.

De middelste en grootste, *Fig.* 1., is een zeldzaame *Knobbelhooren*. Deeze Hoorens ondergaan, door afhaalen en polysten, een ongemeene verandering van Kleur. De buitenste Huid daar om zittende zyn zy doorgaans groen, of zwart; en, dezelve 'er geheel afgehaald wordende, laaten zy zig niet minder schoon, dan de Nautilussen, Paarlemoeren; als wanneer men 'er den naam aan geeft van *gepaarlemoerde* Knobbelhoorens. Naar dat, nu, die Huid 'er meer of minder, in 'haar geheel of ten deele, afgehaald wordt; als ook naar dat dezelve, natuurlyk, meer naar de eene of andere Kleur trekt, kunnen zy, op verscheide wyzen, fierlyk gemaakt worden. Dit blykt in deeze, welke voor 't grootste gedeelte glanzig bruinrood is, met Paarlemoerkleurige knobbeltjes of vlakjes, en by den top een kring heeft, die zwart is, met Paarlemoere stippen, aan den top zelf Oranjekleurig. Het binnenste van deeze Hooren is natuurlyk Paarlemoeragtig. Knobbel-Hooren. *Fig.* 1.

De Hooren van *Fig.* 2, wordt, wegens de Figuur, een *Tulband*, en wel een groene Tulband geheten. Sommigen brengen deeze onder de Tollen t'huis, anderen betrekkenze ook tot de Maanhoorens. Men vindt 'er die hoog getopt zyn, en dus nader komende aan de Tollen en Pieramieden: men vindt 'er die op verscheide wyze geribd zyn, tot welken deeze, buiten twyfel, behoort. Ook komen 'er van verschillende Kleuren voor, en de opening is niet altoos volkomen rond. Dit hebben zy allen gemeen, dat zy van binnen Paarlemoeragtig zyn, en van buiten ook gepaarlemoerd kunnen worden. Groene Tulband. *Fig.* 2.

Fig. 3. vertoont den Hooren, *Zilvermond* genaamd, wegens den schoonen Paarlemoer-glans, dien de Mond, welke niet volkomen rond is, van binnen heeft; des zy niet volstrekt tot de Maanhoorens behooren. Zy zyn, gemeenlyk, in de rondte diep gevoord en geringd, met Cirkels die langs den Slangswyzen draay tot in den top uitloopen. De Kleur, van buiten, is doorgaans groen, en ook wel donker geelagtig, met zwarte of bruine Vlakken. Zilver-mond. *Fig.* 3.

De Hooren van *Fig.* 4, voert den naam van *Nassauwer*. De Schaal is glad en meer of minder geelagtig bruinrood, met bleekgeele, bruine of groene Nassauwer. *Fig.* 4.

Plaat III. Banden, de een smaller, de ander breeder, daar om heen loopende, welke van zeer fyne zwarte Haairswys' dunne Streepjes, overdwars, doorsneeden worden. Over den geheelen Hooren zyn hier en daar bruine Vlakken verspreid. De Schaal is, gelyk in de anderen, zeer dik, en de opening van den Mond, dikwils, van binnen groen- of geelagtig gerand, is volkomen rond. Men vindt 'er die geheel bruin zyn, zonder eenig geel, en anderen byna Vuurkleurig

Geringde Zilvermond. *Fig.* 5. De 5. Figuur van deeze Plaat is als een middelslag tusschen de Tulbanden en Zilvermonden. Men kan deeze Hooren een *geringde Zilvermond* noemen, om dat de Mond ook Maanvormig of byna rond is en Zilveragtig Paarlemoerkleur; want de Schaal is te weinig geknobbeld, om 'er een Knobbelhooren van te maaken. Op een Zeegroenen grond loopen 'er breede, verhevene Banden om heen, die roodkleurig en zwart bont zyn, in regelmaatige plekken verdeeld, en dit geeft 'er een fraaije vertooning aan.

Men plagt, van ouds, deeze Hoorens te betrekken tot de Alykruiken, en, behalve de gedaante, die 'er veel naar zweemt, hebben zy 'er nog deeze overeenkomst mede, dat zy altemaal door Dieren bewoond worden, die naar een Slak gelyken en eetbaar zyn, hebbende op den Kop een zogenaamde Venus-Navel, of platagtig rond dekzel, 't welk, als zy het Lyf inhaalen, de opening volkomen sluit. Dit dekzel zit, in de grootsten, zeer vast aan den Visch: in de kleinere is het dunner en kleiner, gelyk in de Alykruiken. Van de Zilvermonden, zo wel als van de Tulbanden, Nassauwers en Knobbelhoorens, vindt men 'er, die veel grooter zyn, dan deeze afbeeldingen.

Plaat IV.

Plaat IV. Onder de Doubletten, onderscheidt men de Mantels van de St Jakobs-Schulpen daar in, dat de Ooren, die zy by de plaats der samenvoeging, welke naar een Scharnier gelykt, hebben, in de eersten ongelyk, in de anderen gelyk van grootte zyn, en dat de laatsten de eene helft vlak hebben. Men geeft aan de eersten, wegens de Kamagtige Ribbetjes op de oppervlakte van de Schulp, den naam van *Pectines*, en de kleine worden *Pectunculi* geheten.

Mantel-Schulp. *Fig.* 1. Van deeze Doubletten voeren veele, te regt, wegens de verscheidenheid van Kleur, den naam van *Bonte* en sommigen, wegens de ongemeene sierlykheid, ook wel den naam van *Konings-Mantels.* Het schoonste Koraalrood, het hoogste geel en zuiverste wit, dat men bedenken kan, speelt 'er in, met de regelmaatigste bandeeringen en streepen; gelyk dit in *Fig.* 1, blykt, welke een *Mantelschulp* is, meest geel van grond, met roode en witte Kringen en Streepen, de een zo wel als de andere fyn verdeeld.

De

De Doublet-Schulp van *Fig.* 2, heeft veel breeder plooijen, en gelyke Ooren; des menze betrekken moet tot de *St. Jacobs Schulpen.* Zy heeft, in de helft naar het Scharnier toe, een witte Kleur; doch is voor 't overige, naar den rand toe, bruin. Zy zyn zo dun niet als de Mantel Schulpen in 't algemeen. Deeze heeft, tusschen de breede platte Ribben, in de Vooren kleine holle Schubbetjes, die overendstaan en hokjes maaken, waar in men een Speldekop kan steeken. Het is de platte helft van een St. Jakobs-Doublet. PLAAT IV. St. Jakobs Schulp. *Fig.* 2.

De fraaiste soort van *Venus-Kous Doubletten*, die men gemeenlyk *met Haair* noemt, wordt op deeze Plaat, in *Fig.* 3 en 4, vertoond. Uit de gedaante blykt de reden van die benaaming. Zy worden van sommigen thans tot de Gaapers (*Chamæ*), die een volkomen Scharnier hebben, t' huis gebragt, en dit Scharnier staat binnen het paarschagtige aan de samenvoeging der helften, 't welk als een soort van Spleet vertoont, van buiten omzet met Borstelagtig Haair. De gedaante zou ze echter, eer, tot de Harten of Hartgelykende Doubletten doen betrekken. Behalve dien, heeft zy nog deeze byzonderheid, dat 'er zekere platte en Trapswys' nevens elkander leggende Cirkelbanden schuins om heen loopen; als ook dat ieder Schulp byna driekantig is. Sommigen hebben maar knobbeltjes in plaats van de gedagte Borstelagtige uitsteekzels, en deeze worden, op ver naa, zo veel niet geagt als de regte Venus-Kous met Haair. De Kleur is in 't algemeen, naar dat menze van den eenen of anderen kant beschouwt, verschillende. Venus-Kous Doublet. *Fig.* 3, 4.

Gelyk de Hoorens, door 't afhaalen van de Schors, die om de Schaal zit, een groote verandering in Kleur ondergaan, zo heeft dit ook in de Doubletschulpen plaats, en in 't byzonder in de *Mosselen.* Die, waar van de helften, beiden, in *Fig.* 5, 6, voorkomen, zyn dus zeer schoon donker Paarsch of Violetkleurig geworden, met fyne blaauwe streepjes overlangs. Wy behoeven, voor 't overige, van de gedaante der Mosselen, noch van den Visch, dien zy besluiten, als t' over bekend zynde in ons Land, niet breedvoerig te spreeken. Wy merken alleen maar aan, dat de Schulpen, schoon gemaakt, van binnen Paarlemoerkleurig zyn, en dat 'er somtyds kleine Paareltjes in gevonden worden, die men dan *Mosselpaarlen* noemt. Paarsche Mossel. *Fig.* 5, 6.

PLAAT V.

Onder de Mantels (*Pectines*) telt men ook die soort van gestraalde Schulpen, welken, wegens de roode Kleur, of ook wegens de knobbels, die 'er somtyds op zyn, den naam voeren van *Koraal-Doubletten.* Zy hebben aan het gedeelte, dat voor Scharnier verstrekt, twee Ooren, 't een grooter dan 't ander, zo als die van *Fig.* 2, en zyn taamelyk dik; ook niet zeer vlak van Schaal. De grondkleur is in sommigen bruiner, in anderen hooger rood; PLAAT V. Koraal-Doublet. *Fig.* 1.

PLAAT V. rood ; zelden met witagtige banden, die overdwars in 't ronde loopen. De breede ronde Ribben zyn overlangs met fyne Streepjes doorreegen, welke zeer digt aan elkander leggen, en de Schulpen als gerimpeld maaken. Van de groote Ribben vindt men 'er op deeze, in *Fig.* 1, twaalf. De onderste Schulp gelykt naar de bovenste, doch is minder geknobbeld.

De Zonnewyzer. *Fig.* 2. De ongemeen sierlyk getekende Bonte-Mantel Schulp, van *Fig.* 2, wordt van eenige Liefhebbers, zo wel als die van de voorgaande Plaat, de *Zonnewyzer* genoemd, om dat de Streepen veel naar die van een Zonnewyzer gelyken, even gelyk die der Kompas-Doubletten van binnen. De Straalen, die van het Scharnier-end naar den rand loopen, zyn wit en bruinagtig en de kringswyze banden, die dezelven kruisen, zwart, bruin, rood en geel, met een glans die zig, als men de Schulp tegen 't licht houdt, zeer sierlyk vertoont. Van aanmerkelyke grootte zyn deeze Schulpen veel geagt.

Wit gestippelde Kliphoorn. *Fig.* 3, 4. Onder de Porselein-Hoorens (*Porcellanæ*,) komen 'er van zeer verschillende Tekening voor. Sommigen zyn, op een gelyken grond, eenvoudiglyk gebandeerd; anderen zyn vol kleine Vlakjes, meest bruiner dan de Grond, die men getygerde noemt. Men vindt 'er ook, die met witte Vlakjes als besprenkeld zyn, gelyk deeze; maar zeldzaam, die tevens gevlakt zyn en gebandeerd, gelykerwys de zogenaamde Argussen, op welken ieder Vlakje, als 't ware, een Oog verbeeldt. Sommigen geeven ook wel den naam van Argus aan die van deeze afbeelding, *Fig* 3 en 4, welke van de gewoone Kliphoorens door de kleur der Vlakken verschillen, en tevens niet alleen overdwars gebandeerd zyn, maar ook een breede Streep hebben, die bogtig van 't eene end naar het andere loopt, en hoedanige eene aan de getygerde *Kliphoorens* of *Katskoppen* eigen is, zynde in 't leven Goudgeel.

De Mond van deeze Kliphoorens is aanmerkelyk wegens zyne Tandige Lippen, waar van de eene inwaards omgeboogen is, en eenige Draaijen maakt. Het Dier, dat deeze Hoorens bewoont, is op dergelyke manier gespikkeld, en gelykt ook eenigermaate naar een Slak. Ik vind by ROMPHIUS niet, dat hetzelve zig aan de Klippen hecht, en dat zy daar van den naam zouden hebben; maar wel, dat menze tusschen de Klippen in het Zand moet zoeken, alwaar het Dier met zyne Hooren zig des daags verbergt, tegen het steeken van de Zon, dat den glans, dien zy natuurlyk hebben, en om welken menze *Porselein-Hoorens* noemt, doet verwelken.

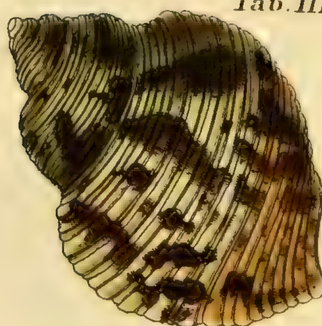
De voorzigtigheden, die noodig zyn, om het Dier 'er uit te krygen, en tevens de Hooren haar onherstelbaaren glans te doen behouden, zyn ongemeen. Men mag hetzelve 'er niet in laaten sterven; ook mag de Hooren niet met het Dier in kookend Water gedaan of gekookt worden, maar slegts in heet Water, en, als het dan dood is, haalt men het 'er met Haakjes uit, laatende de Schaal verder op een plaats, daar Zon noch Regen komt, van de Mieren schoon maaken. Het is niet goed om te eeten.

PLAAT

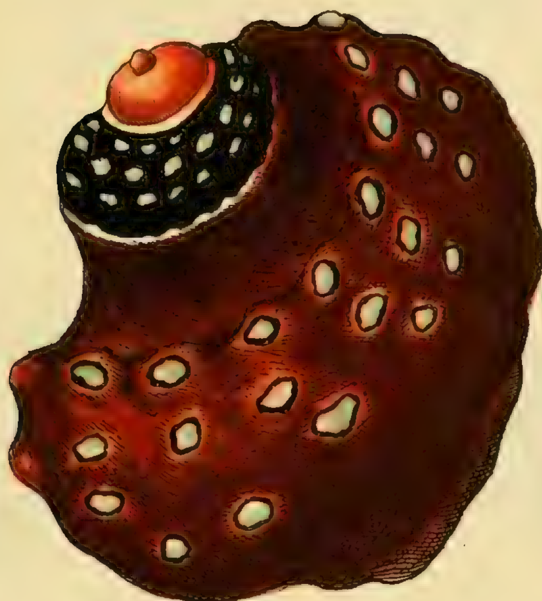
2

3

1

4

5

G. W. Knorr exc. Norib.

1 Ostrea Islandica
Pecten Islandicus
cinnabarinus

2 Pecten Jacobæus Lam
under valve

3
Venus Dione Linn
4

5
Mytilus Edulis Linn
6

Tab IV.

1 Ostrea nodosa Linn
Pecten nodosus Lam

2 cinnabarinus
[illegible]

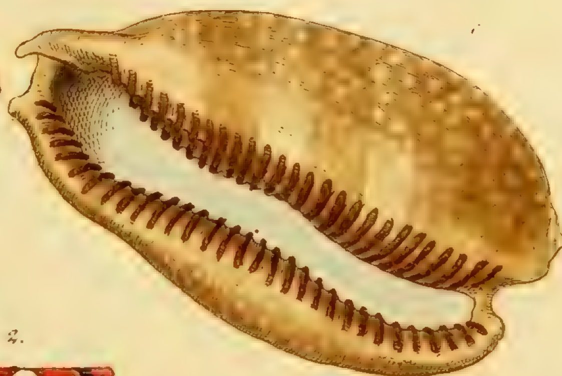
3 Cypraea Exanthema Linn

4

Tab. V.

3. 1. 4.

2.

PLAAT VI.

De groote Pauſe-Kroon. TAB. VI. *Fig.* 1.

De byzondere benaamingen der Hoorens en Schulpen, die het gemeen gebruik gewettigd heeft, zyn ſomtyds meer, ſomtyds minder eigen, naar dat dezelven meer of min naauwkeurig de gedaante uitdrukken, van het Onderwerp, waar van zy den naam voeren. Het denkbeeld, nu, 't welk men heeft van eens Pauſen Kroon, maakt, dat men zeer gereedelyk de Hoorens, die van geſtalte zyn als *Fig.* 1., op deeze Plaat, voor *Pauſekroonen* erkent, en de ſierlyke Tekening doet deeze Groote Ooſtindiſche ſoort uitmunten Op een witten Grond, naamelyk, is dezelve als beſprengd met roode of Purperkleurige Vlakken, die de Kleur van het Gewaad der Hooge Geeſtlykeid uitdrukken, en tevens ſierlyk by ryën, rondom de Hooren, langs de windingen, loopen, wier getande bovenkant, in verſcheide Verdiepingen de Hooren omringende tot by den Top, als de driedubbele Kroon vertoonen, van den Roomſchen Kerkvoogd. Men heeft 'er kleinere, die ook zo gekroond en Oranjekleurig gevlakt zyn, en anderen die den naam voeren van witte of Rivier-Pauſekroonen.

Omtrent de Rangſchikking van deeze Hoorens, is een aanmerkelyk verſchil; dewyl ſommigen dezelven, met GUALTHIERI, onder de Pennen (*Strombi*); anderen, met D'ARGENVILLE, onder de Trompethoorens (*Buccina*) plaatzen. Dit laatſte wordt thans van de meeſten gevolgd, en, inderdaad, men moet zeggen, dat zy weinig gelyken naar de gewoone Pennen of Naalden, gelyk op onze Agtſte Plaat voorkomen. Ook was haar, by RUMPHIUS, reeds een plaats onder de *Buccina* aangeweezen.

Die Autheur merkt aan, dat deeze Hooren een zeer ſchadelyk Dier tot inwooner heeft, verbergende in zyne Snuit een klein en ſcherp Beentje, waar mede het een Venynige ſteek kan geeven; gelyk het ook, door zyne taaiheid, naauwlyks eetbaar of verteerbaar is, ten zy men het op gloeijende Kolen braade. Wie zou denken, dat onder zulk een koſtbaare *Thiare*, (want dus noemt men ze in 't Franſch,) zulk een boos Venyn ſchuilde? Die Topſchoon en fraai van Kleur zyn, en tevens groot, worden nog veel geagt, ja plagten weleer in zo veel waarde te zyn, dat men wel tweehonderd Guldens voor het ſtuk gaf. Men vindt 'er die veel grooter zyn dan deeze Afbeelding.

De Biſſchops-Myter. *Fig.* 2.

Aangaande de Hooren van *Fig.* 2, komt, wat de Geſtalte belangt, byna het zelfde in aanmerking; des zy ook, van ſommigen, wordt t' huis gebragt tot de Pennen, van anderen tot de Trompethoorens, en dit volgen thans de meeſte Liefhebbers. Zy zweemen 'er ook nog ruim zo veel naar, dewyl zy

wat buikiger aan den eerſten omtrek, en vervolgens zyn, dan de Pauſekroonen. De naam van *Biſſchops-Myter*, dien zy voeren, is zo eigen niet, om dat zy naar zulk een Hoofddekzel niet zo veel gelyken, en waarſchynlyk heeft die naam zyn afleiding van den naam der anderen.

De Biſſchops-Myters zyn zeer zwaar en dik van Schaal: die, inwendig Paarlemoeragtig, doch uitwendig, op een witten Grond, zeer fierlyk met hoogroode of Oranjekleurige Vlakken getekend is, welke regelmaatig langs de Windingen loopen. Op de onderſte bogt zyn zy vierkantig, en in dubbele ryën geſchikt, waarboven, aan den rand der Winding, een ry is van grooter Vlakken, van dergelyke Kleur.

Men moet aanmerken, dat deeze Hooren doorgaans grooter valt dan de Pauſekroonen. Men vindt 'er, die wel zo lang zyn als de geheele hoogte van de Plaat, of langer, en dik naar evenredigheid: doch de Kleur is altoos eveneens en nooit zo paarſchagtig of Purperkleurig, als in de fraaiſte ſoort van Pauſekroonen. Men getuigt, dat'er een dergelyk Venynig Dier in huisveſte. Beiden komen zy uit Ooſtindie.

De Oranje Lazarus-Klap. *Fig.* 3.

Sommigen betrekken de *Lazarus-Klappen* tot de Oeſters; anderen maaken 'er een byzonder Geſlagt van, en het is zeker, dat zy niet alleen veele verſcheidenheden uitleveren, ten opzigt van de Kleur en Grootte, maar ook in Geſtalte vry veel van de Oeſter-Doubletten verſchillen. Men noemtze dus, om dat zy, tegen den aart van de meeſte Schulpen, een Scharnier hebben 't welk zodanig in malkander ſluit, dat men ſomtyds de eene Schulp naauwlyks van de andere af kan krygen. Dit maakt ook, dat men, het agter-end van de onderſte Schulp vaſthoudende, terwyl zy beiden in 't Scharnier te ſamen gevoegd zyn, dikwils daar mede op een dergelyke wyze kan klappen, als de Bedelaars met een zogenaamde Lazarus-Klap. De eenvoudigſten onder dezelven zyn, die de Oppervlakte van de Schaal enkel Bladerig, gelyk de Rots-Doubletten, en zonder uitſteekende Punten of Takken hebben, als deeze, welke door haare geelagtig bruinroode of Oranjekleur uitmunt, en derhalve de *Oranje Lazarus-Klap* getyteld wordt.

Strik-Doublet. *Fig.* 4.

De zogenaamde *Strik-Doubletten*, waar van hier eene, zeer ſchoon en groot, is afgebeeld, worden t' huis gebragt onder de Gaapers (*Chamæ*), die dus genaamd zyn, om dat menze dikwils op den Oever gaapende vindt. Zy zyn gelykſchaalig, doch ongelykzydig, dat is, de eene Schulp is aan de andere gelyk, doch de kanten van beide Schulpen, ieder op zig zelve beſchouwd, zyn ongelyk. Men noemtze ſomtyds ook wel Letterſchulpen, en de Franſche naam is, *Ecriture Arabique* of *Chinoiſe*, naar het verwarde Letterſchrift, veelal een V of W uitdrukkende, het welk zig op dezelven vertoont.

toont. Anderen geeven 'er ook wel den naam aan, van *Japanse Mat*, dewyl de rondloopende evenwydige ftreepjes, die de Oppervlakte van de Schulp verfieren, behalve de gedagte Tekening haar eenigermaate naar een gevlogten Mat doen gelyken; doch de eerftgemelde naam is de gemeenfte.

De Schulp, in *Fig.* 5, voorkomende, wordt met reden onder de Dunfchaalen (*Tellinæ*) t'huis gebragt: want zy is by uitftek dun. Men noemt de beide helften famengevoegd, een *Zonneftraal*-Doublet, wegens de witte ftreepen, die van 't Scharnier af, allengs verbreedende, naar den rand uitloopen, en zig byna vertoonen als het fchynzel van de op- of ondergaande Zon, door dikke Wolken. De blaauwagtige Kleur van deeze, welke, in de genen die wel geconferveerd zyn, fterk naar 't Violette trekt, brengt de gelykenis nog nader, en, om die reden, noemt men deeze de *blaauwe Zonneftraal*. Op de buitenfte Oppervlakte heeft zy verfcheide donkere ftreepen, die in 't ronde loopen, en het blaauwe, daar tusfchen, zeer fchoon doen uitmunten: doch in deeze Afbeelding wordt de binnenfte Oppervlakte of de holle zyde van de Schulp vertoond. Zulks is blykbaar, wyl men het Scharnier kan zien, dat in deeze foort van Doubletten, wederom, niet in 't midden, maar naar het end geplaatft is, 't welk maakt, dat zy ook onder de ongelykzydigen behooren. De fmalfte witte ftreep vertoont een dikke Rib, die aan de eene zyde van 't Scharnier af, naar den rand loopt, zynde aan de verheven ronde zyde, alleenlyk, door een fmalle witte ftreep zigtbaar. Waarfchynlyk zal dezelve dienen tot aanhechting van het Dier, dat deeze Doublet bewoont, en even als dat der Gaaperen, aan beide enden, daar dezelve op ver naa niet fluit, een vryën uitgang heeft, of openingen, tot het uitfteeken van zyn Kop en Staart-end. De Schulpen zyn van binnen taamelyk hol, en maaken dus de Doublet vry dikbuikig. Blaauwe Zonneftraal. *Fig.* 5.

De twee laatfte Afbeeldingen geeven, van beide zyden, de Vertooning van een Hoorentje, dat byna Kogelrond en geheel als van witte Porfelein is, in deezen zeer gelykende naar de genen die men de Witte Eijerfchaalen noemt, doch door de Geftalte daar van verfchillende. Het behoort tot de *Halve-Maan Hoorens*, gelyk blykbaar is uit de opening of Mond, welke zig in *Fig.* 7, als halfrond zynde, voordoet, met eenen breeden Zoom. Ook is het aanmerkelyk wegens zeker indrukzel of Kuiltje, naar een Navelgat gelykende, daar boven. De Schaal is van middelmaatige dikte, en de onderfte Winding maakt byna het geheele Lighaam van de Hooren uit. Wit Half-Maantje. *Fig.* 6, 7.

Zevende Plaat.

Roode Lazarus-Klap. Tab. VII. *Fig.* 1.

Ik heb reeds van de Lazarus-Klappen, in 't algemeen, gesproken, onder welken voorkomen, die de bovenste Schulp, of ook de onderste, met een groot getal van Punten, Pennen of Takswyze uitsteekzels, die nu rond, dan plat, en aan 't end Bladerig breed, en van allerley gedaante zyn, bezet hebben. Van de zodanigen wordt, in de Eerste Afbeelding van deeze Plaat, een bovenstuk vertoond, dat niet alleen met veele puntige Pennen is bezet, maar ook door zyne Bloedroode Kleur uitmunt, welke, volgens Rumphius, de zeldzaamste is in deeze soort van Schulpen.

Bonte Eijer-Doijer. *Fig.* 2.

Onder de Halve-Maan Hoorens, dus, als gezegd is, wegens de halfronde Mond of Opening genaamd, behooren die fraay gekleurde, welken men *Eijer-Doijers* noemt. Van deze zyn 'er geheel geele, doch de meesten zien uit den bruin-geelen; en men vindt 'er onder, die aartig met lichter geelagtige, of ook met witte Vlakjes getekend zyn, gelyk deeze, die men derhalve, te regt, de *Bonte Eijer-Doijer* kan noemen. Zy vallen niet zeer groot, en zyn byna Kogelrond.

Speldewerks-Toot. *Fig.* 3.

Die Hoorens, welke nagenoeg de gestalte van een Zwik, Tap of Deuvik hebben; plagten weleer Wellen geheten te worden, doch thans noemt men ze *Tooten*; welke benaaming, zo ik geloof, van het Nederduitsche woord Tuit, (van een Trekpot of Kannetje,) haaren oirsprong heeft. In 't Fransch noemt menze *Volutes* of *Cornets*, in 't Latyn *Voluta*. De Figuur, naamelyk, van deeze Tooten, is volkomen Kegelrond: zy loopen aan 't eene end niet volstrekt spits toe: aan 't andere end, dat veel breeder is, zyn zy somtyds geheel plat, somtyds met een spits Puntje, dat op het breede end als een kleine Pieramiede maakt. In alle gevallen zyn aldaar de omtrekken der Windingen, en nergens anders zigtbaar, die, wanneer de Toot overend staat, als Horisontaal om elkander heen loopen, hebbende de opening als een lange, smalle Spleet, op zyde.

Van de laatstgemelden, die aan den Top een Pieramiedaale verhevenheid met een spits Puntje hebben, is de hier afgebeelde in *Fig.* 3, welke een breeden Band, van eene bruine Bronsagtige en glanzige Kleur heeft, op een witten Grond, zynde overlangs met zodanige streepen van die zelfde Kleur getekend, dat menze de *Speldewerks-Toot* noemt. Daar zyn andere geele van dien zelfden naam, welke wy in 't vervolg zullen afgebeeld zien.

On-

Onder de *Harte-Tooten*, die wy naderhand zullen beschryven, komen 'er voor, daar de zwarte Grond, tusschen de witte Vlakken door, een soort van Banden maakt, rondom de Toot, en deswegen noemt men dezelven *Gebandeerde Harte-Tooten*. Zy verschillen van de Schouts by Nagt, door de gestalte van de Hooren, die aan deeze laatsten eenigermaate den zwier van Admiraalen geeft, hoewel zy op ver naa niet de fraaiheid daar van hebben. Gebandeerde Harte-Toot. *Fig.* 4.

Fig. 5, vertoont een geheel ander slag van Tooten, niet alleen verschillende in gestalte, dewyl de Rand, aan 't dikke end, rond loopt en niet scherp bepaald is, maar ook en wel inzonderheid door de Kleur, als zeer fyn bruinagtig gestippeld zynde op een witagtigen Grond. Deeze Stippeltjes zyn kleine verhevene Korreltjes, die op ryën rondom de Hooren loopen, en dezelve heeft, hier en daar, ook bruine Vlakken met eenig geel, als of zy door de Vliegen met derzelver Vuiligheid of Drek bemorst ware. Men noemtze, deswegen, de *Vliegen-Scheet*. Vliegen-Scheet. *Fig.* 5.

De volgende Toot, wederom, heeft dit byzondere, dat de Kleur van haare breede Banden, die het grootste deel der Oppervlakte beslaan, meer of min groen is, doch gemeenlyk wat naar den bruinen of geelen trekt. In sommigen is die Kleur zodanig, dat men 'er, niet oneigen, den naam van *Groene Kaas Toot* aan gegeven heeft. Daar zyn ook Geele, gelyk wy vervolgens zullen zien. De twee witte Banden, die als gehakkeld zyn, versieren deeze Tooten ongemeen. Groene Kaas-Toot. *Fig.* 6.

Het Schulpje, dat de Zevende Afbeelding op deeze Plaat uitmaakt, voert, om dat het aan den rand met kleine Tandjes is bezet, den naam van *Zaagertje*. Het behoort tot de gelykschaalige, doch ongelykzydige Doubletten, en is van binnen somtyds met dergelyke kromte, zo dat het zig eenigermaate als de Kusten op een Zeekaart vertoont, maar dikwils ook geheel anders, uit den blaauwen Paarschkleurig gevlakt. In sommigen vervult die Violette Kleur byna de geheele Schulp van binnen: in anderen is 'er weinig van te vinden. Zaagertje. *Fig.* 7.

AGTSTE PLAAT.

De Franschen noemen de Rots-Doubletten *Gateaux Feuillettées* of gebladerde Koeken, om dat zy als uit te samen gebakken Bladeren bestaan, en dus van Schaal zeer ongelyk zyn. Zy behooren in het Geslagt der Oesteren, en zyn niet alleen in Kleur, maar ook in Gestalte, ongemeen verschillen- Rots-Doublet. TAB. VIII. *Fig.* 1.

de. Die van *Fig.* 1, een ſchoone Roozekleur hebbende, maakt zekerlyk een fraaije Vertooning.

Opper-Admiraal. *Fig.* 2. Sommige Tooten, die een byzondere Figuur en Tekening hebben, welke beter door afbeelding dan met woorden is uit te drukken, en tevens fraay gebandeerd zyn, voeren den naam van Admiraalen, en onder dezelven noemt men die ſoort, welke door den geelen Band nog een bruine heeft loopen, de *Opper-Admiraal.* Verſcheide geſtippelde Bandjes en witte Vlakjes verſieren ook grootelyks den bruinen Rok van deeze Toot, die nog in veel waarde is.

Oranje-Admiraal. *Fig.* 3. Onder alle de Admiraalen is deeze, van *Fig.* 3, de koſtbaarſte, en tevens de fraaiſte zo van Tekening als van Koleur. Op een Zilverwitten grond is dezelve in 't geheel omringd met ſmalle Bandjes, die zwart en wit Vlakkig zyn, loopende byna op gelyke afſtanden en aan elkander evenwydig om de geheele Toot. Voorts heeft dezelve twee breede Oranjekleurige Banden, die 'er den naam aan geeven. De Top, met een zwartbont Zoompje omringd, is bleek Roozekleur. Voorts blykt uit deeze nog duidelyker de byzondere Geſtalte, welke de Admiraalen eenigszins onderſcheidt van de meeſte andere Tooten.

Land-Kaarten-Toot. *Fig.* 4. De volgende van *Fig.* 4, verſchilt in Geſtalte aanmerkelyk, doch behoort niettemin tot de Tooten. Wegens de Bandjes, die als uit Korreltjes beſtaan, noemt menze ſomtyds de *Gegranuleerde* Toot, en ſommigen ook wel een *Baſterd-Admiraal*: doch de gedagte Bandjes zyn niet in Kleur verſchillende met de Hooren, die op een Oranjekleurigen Grond witte Vlakken heeft, welke 'er met regt den naam van *Land-Kaarten Toot* aan doen geeven.

Jaagers-Mantel. *Fig.* 5. Onder de Mantels (*Pectines*) vindt men als een middelſoort, die tot de St. Jakobs-Donbletten niet behooren, ſchoon zy gelyke Ooren hebben, en niettemin van de Bonte Mantels verſchillen doordien de helften ongelyk zyn. De zulken noemt men *Jaagers-Mantels*, en daar van wordt hier eene, in *Fig.* 5, die geel is, van de verhevenronde zyde der bovenſte Schulp verbeeld, wier Ribben diepe Groeven maaken aan de onderzyde, alwaar de Schulp een glanzige Paarlemoer-Kleur heeft. De onderſte Schulp is niet vlak, maar buitenwaards hol, ſluitende met de Ribben of Straalen van haare binnenſte verhevenronde zyde naauwkeurig in de Groeven van de bovenſte: zo dat het Dier, 't welk in dezelve huisveſt, weinig ruimte tot zyne beweegingen moet hebben gehad.

Trommel-Schroef. *Fig.* 6. De Schroefhoorens, in 't Franſch *Vis*, in 't Latyn *Strombi*, en in 't Nederduitſch *Pennen* genaamd, zyn van zeer verſchillende Geſtalte. Men geeft aan deeze, van *Fig.* 6. in 't byzonder, den naam van *Trommelſchroef*, en voegt

voegt 'er by, witte of Elpebeene, om ze van de bruine te onderſcheiden. Ook wordt zy, wegens de kleine Voortjes, die langs de windingen heen loopen, ſomtyds de Gevoorende geheten.

Gekartelde Pen. *Fig.* 7.

Die van *Fig.* 7, welke door de platheid van haaren Windingen verſchilt, heeft bovendien derzelver rand als met *Zaagswyze* intandingen bezet; weshalve men 'er den naam van de *Gekarteldе Pen* aangeeft. Ten opzigt van deeze beiden moet men opmerken, dat zy natuurlyk, en in volmaakte Stukken, de Punt een weinig verder uitloopende, en byna zo ſcherp hebben als een Els.

NEGENDE PLAAT.

Vleeſchhooren. TAB. IX. *Fig.* 1.

De Vleugelhoorens, in 't Franſch *Ailées*, zyn zeer kenbaar aan de breed uitſteekende Lip van de Opening of Mond. Men vindt 'er verſcheide ſoorten van, onder welken deeze door haare ſchoone hoog-geele Kleur uitmunten, die in ſommigen, wederom, niet meer dan Vleeſchkleur is. In veelen zyn de kanten der Opening vuurig, bruin, ja ſomtyds zwartagtig rood, en daarom worden zy ook dikwils, wat potzig, *Gebrande Billen* genoemd; doch de gemeenſte naam is die van *Vleeſchhooren.* Behalve drie ryën van Takswyze punten, is de top ook nog aanmerkelyk gekarteld. De Lip heeft zeer veel dikte.

Ooſtindiſche Lazarus-Klap. *Fig.* 2.

Onder de Lazarus-Klappen vindt men geen fierlyker dan de Ooſtindiſche, wier bovenſte helft alhier is afgebeeld. De ſchoone Paarſche Kleur doet de geribde Oppervlakte van de Schulp uitmunten, welke in ryën bezet is met gekrulde Takken, wit en geelagtig, zig byna als in Bladeren uitſpreidende. Voor het overige komt zy met de andere Lazarus-Klappen, en inzonderheid ook daar in overeen, dat zy de onderſte Schulp ſomtyds wit, en beiden van binnen glad heeft, zonder eenige oneffenheden. In de figuur der Takken of Bladerige punten, ondertuſſchen, heeft een oneindige verſcheidenheid plaats.

Davids-Harp. *Fig.* 3.

Die ſoort van Hoorens, welke men gemeenlyk *Harpen*, en ook wel *Davids-Harpen* noemt, worden niet ten onregte geplaatſt in het Geſlagt der Blaashoorens, in 't Franſch *Tonnes.* De Geſtalte toont zeer duidelyk de reden van die benaaming, zo wel als de Blaasagtige uitzetting, van de eerſte Winding, aan de Opening of Mond. De Schaal is niet dik, doch ook niet ſcherp van rand; zynde geſtevigd door breede platte Ribben, die van den Top nederwaards loopen, en aan het onder-end zig by elkander voegen. Ten opzigt van de Kleur heeft een groot verſchil plaats, gelyk in 't vervolg zal blyken. Allen komen zy daar in overeen, dat zy in de tuſſchenwydte der bleek Vleeſchkleurige Banden fierlyk gemarmerd zyn, en aan de zyde van de eerſte Winding, daar dezelve binnen de Opening zig gaat verbergen, zwartagtig bruin. Hoe gemeen thans ook, is het een der fraaiſte Hoorens.

TIEN-

TIENDE PLAAT.

De Soldaat. TAB. X. *Fig.* 1. De middelſte Hooren van deeze Plaat, die met zwarte Slangswyze Vlakken op een witten of groenagtigen Grond getekend is, en door 't polyſten een fraaijen Glans verkrygt; wordt de *Soldaat*, in 't Franſch *la Veuve* getyteld. Zy behoort tot de Tollen (*Trochi*), wegens de uitwendige Geſtalte. Men zietze dikwils die aan den Top afgeſleeten of gepaarlemoerd zyn, maar natuurlyk loopen de zwarte Vlakken tot digt naar boven toe. De Mond of Opening is byna rond, en derhalve kan menze ook, met ſommigen, tot de Maanhoorens t' huis brengen; maar die, welke men, wegens den wyden Mond, Reuzen-Ooren noemt, zyn Knobbelhoorens.

Rood Poſthoorntje. *Fig.* 2. Meer verſchillende in Kleur dan in Geſtalte van die, welke in *Fig.* 4 en 5, op de Tweede Plaat afgebeeld zyn, is dat ſierlyke Poſthoorntje van *Fig.* 2, op deeze Plaat, 't welk een hoogroode Kleur heeft, naar 't end geel loopende, met witte en zwarte Banden.

Maanhoorntjes. *Fig.* 3, 4, 5. Wegens de ronde Opening of Mond, voeren de drie volgende den algemeenen naam van *Maanhoorntjes*, en het zyn inderdaad van de fraaiſten. Dat van *Fig.* 3, kan men het *Geſtippelde* noemen, om dat het over zyn geheel, op een witagtigen Grond, digt met roode Stippen als bezaaid is. Dat van *Fig.* 4, kan men den naam geeven van het *Gevlamde*, om dat de Streepen op hetzelve Blikſemswyze, of *a la Grecque*, gelyk men zegt, loopen. Dat van *Fig.* 5, mag met regt, den naam voeren van het *Gebandeerde Maanhoorentje*, en dit is wel het allerſierlykſte. Op eenen vaal-roodagtigen Grond vindt men 't zelve omringd met Banden, die breed zyn, en wit met Paarſche Vlakken. Voor 't overige komen deeze drie, in Geſtalte, taamelyk met elkander overëen.

Tulbandjes. *Fig.* 6, 7. Gelyk men aan dergelyke groote Hoorens, als de middelſte van deeze Plaat, inzonderheid die groen en van boven gepaarlemoerd zyn, wanneer zy geen gaatje van onderen hebben, den naam van *Turkſe Tulband* geeft, zo noemt men de kleine, die naar dezelve in Geſtalte gelyken, dikwils *Tulbandjes*. Twee zodanigen worden 'er, in *Fig.* 6 en 7, op deeze Plaat vertoond. De eerſte is, op een Hoornagtigen Grond, zeer regelmaatig en vol bezet met kleine langwerpige zwarte Plekjes, die, als het Stuk gaaf is, tot aan den Top loopen: de andere heeft op een geelagtigen Grond, dergelyke Blikſem-ſtraalige ſtreepen, welke meeſt naar den Top toe ſchynen te loopen. Voorts wordt ten opzigt van alle deeze Hoorentjes aangemerkt, dat het Dier, 't welk daar in huisveſt, een ſoort van Slak, gelyk in de Alykruiken, waar mede zy veel overeenkomſt hebben, en eetbaar is.

Tab. VI.

1 Voluta Papalis
Mitra Papalis Lam
2 Voluta episcopalis
Mitra pa Lam
3 Spondylus armatus

4 Venus [illegible] Lam
[illegible]
5 Solen [illegible] Lam
6, 7 Natica [illegible]

1 Spondylus rufus

2. Nerita Vitellus Linn
Natica Vitellus Lam

3 Conus generalis

4 Conus nocturnus
probably a variety of C. marmoratus

5 Conus stercus muscarum

6 Conus Capitaneous

7 Dona. [illegible]

Tab. VII.

G. W. Knorr exc. Norib.

1 Chama Lazarus

2 Conus Ammiralis

3 Conus aurisiacus

4 Conus aurantius

5 Pecten unicolor Lam

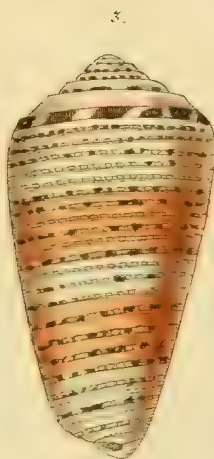
6 Turbo Terebra Linn
Turritella Terebra Lam

7 Buccinum crenulatum Linn
Terebra crenulata Lam

Tab. LVII.

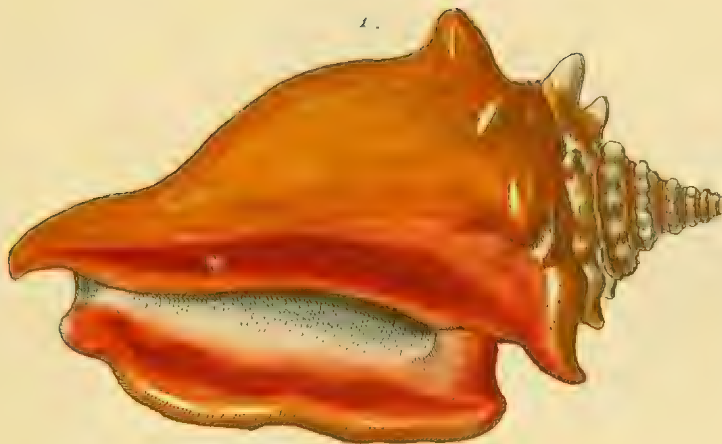

1 Strombus Pugilis

2 Spondylus costatus

3 Harpa nobilis Lam

Tab. IX.

1 Turbo Pica

2 Helix Picta

3 Natica Millepunctata

4 Natica fulminea
variety of Nat:—

5 Natica [illegible]

6 Trochus tessellatus

7 Trochus crassus

2.

3.

4.

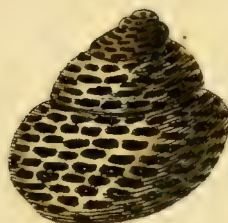
1.

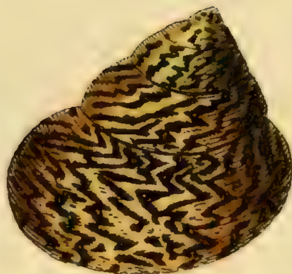
5.

6.

7.

ELFDE PLAAT.

Onder de Tollen, die in 't Fransch *Sabots* of *Toupies* genoemd worden, kan men met reden die soort van Hoorens plaatzen, welke den naam voeren van *Perspectives* of *Perspectief-Hoorens*. Zy hebben dien naam, wegens de induiking aan het middelpunt van de onderzyde *Fig.* 2., die zig als een fraay Perspectief vertoont, en aan den Top als in een Punt eindigt. De Franschen noemenze, om die zelfde reden, ook wel *l'Escalier*, dat is, de Trap. De draaijen, naamelyk, in dezelven vry ver van het midden af blyvende, en in de omgekeerde Hooren Trapswys verlaagende, wordt daar door die Vertooning geformeerd. De Perspectief-Hooren. TAB. XI. *Fig.* 1, 2.

Deeze Hooren schynt den aart te hebben der Slakhoorens, doch haare draaijen zyn hoekig en niet rond; met streepjes gezoomd, die wit en bruin gespikkeld zyn. Hierom geeven 'er sommigen ook wel den naam van *le Cadran*, dat is de Uurwyzer, aan. De bovenzyde, *Fig.* 1. loopt uit in een laagen Top, en de Hooren is daar bruiner dan aan de onderzyde. Men zietze zelden met het Mondstuk onbeschadigd. Zy onthouden zig aan 't Strand der Zee, in Oostindie.

Zodanige Hoorens, die het Lyf Bolrondagtig hebben, en van boven eenigermaate getopt zyn, doch van onderen in een dunne Staart uitloopen, behooren, in de verdeeling der Geslagten, tot dat der *Purperhoorens*. Ik wil nu niet onderzoeken, of die naam van de roodagtigheid van derzelver Mond, dan van het gebruik, het welk oudtyds van de Slakken uit dezelven, om Paarsch of Purper te verwen, gemaakt werdt, afleidelyk zy. Sommigen zyn voorzien met gekrulde dikke Takken, gelyk de Krulhoorens en dergelyken, anderen hebben daar niets van, gelyk de Knollen en Snippekoppen, anderen zyn met een menigte van spitse Punten of Doornen als gewapend.

Tot deeze laatsten behooren die, welke wy *Spinnekoppen* noemen, de Franschen *Becasses epineuses*, dat is, gedoornde Snippekoppen. Men heeft 'er Dubbelde, zogenaamd, en Enkelde, van welke laatsten 'er eene in *Fig.* 3. van de boven-, en in *Fig.* 4., van de onderzyde vertoond wordt. Het Lighaam van deeze Hoorens is, gelyk men ziet, byna Klootrond, doordien de eerste draay zo veel grooter is dan de anderen, die in de Top eindigen. Zy hebben overlangs fyne verhevene Kringetjes. Van het Top-end af loopen drie dikke Ribben, dwars over de draaijen heen, die in de Staart eindigen, en waar van twee als den Mond omzoomen. Op deeze Ribben staan lange Doorens, Enkelde Spinnekop. *Fig.* 3, 4.

ſommigen regt, anderen krom, de grootſten meer dan een Duim lang en ſcherp gepunt, met kleintjes hier en daar tuſſchen dezelven. Van onderen vertoonen zy zig meeſtendeels als een klein Geutje hebbende, doch het ſchynt niet, dat uit dezelven een doorgang zy tot in de holligheid van den Mond of van de Staart, die zeer blykbaar Geutswyze is uitgehold. De Kleur van de geheele Hooren is ſomtyds een weinig rood of blaauwagtig, ſomtyds geel- of bruinagtig wit.

Van welk gebruik gedagte Doornen voor het Dier zyn, is moeielyk te raaden: maar dit weet men, dat zy de Viſſchers, aan 't Eiland Ambon, een groot Ongemak veroirzaaken, die 'er dikwils, in 't optrekken van hunne Treknetten, de Voeten aan kwetzen, en dit maakt, datze niet oneigen *Tribulus* of Voetangel geheeten worden. Rumphius zegt, dat menze Kammetjes of Neete-Kammetjes noemt, 't welk meeſt op de dubbelde Spinnekoppen, waar aan de Punten veel langer en dunner zyn, en veel digter aan malkander ſtaan, toepaſſelyk zal zyn. Het Naveltje, daar het Dier zig mede in de Hoorn beſluit, zegt hy, is welriekende en wordt in Reukwerken gebezigd.

Wentel-trapje. *Fig*: 5.

Het Hoorentje van *Fig*. 5., aan onze Stranden zeer gemeen, en daarom een *Schevelinger Wenteltrapje* genaamd, behoort tot de Pennen of Schroefhoorens, en is zo door zyne ſtompe Punt, als door de ſamenvoeging der draaijen of windingen, gemakkelyk van de Ambonſche Wenteltrappen te onderſcheiden, die ook fraaijer zyn van Kleur. Men vindt Ooſtindiſche Baſterd-Wenteltrappen, die 'er veel naar gelyken, doch veel fyner zyn van maakzel.

Twaalfde Plaat.

Roodgeplekte Pieramied. Tab. XII. *Fig*. 1.

Onder de Tollen zyn ſommigen zeer hoog getopt, die deswegen den naam voeren van *Pieramieden*, en ook wel, op eene grappige wyze, van *Bagyne-Drollen*. Men kan deeze naamen niet gemakkelyk onderſcheiden, dewyl die dikwils aan een zelfde Hooren gegeven, en onverſchillig gebruikt worden by de Liefhebbers. Zy hebben dit byzonders, dat de draaijen niet, gelyk in de meeſte andere Hoorens, onder het oploopen naar den Top zig van elkander afſcheiden, maar de bovenſte als over de onderſte heen leggen, 't geen mooglyk tot den naam van Drollen aanleiding gegeven heeft. Die van *Fig*. 1. is zeer fraay met donker roode Vlakken op een witten Grond verſierd, tuſſchen welken bleekroode ſtreepjes loopen. Men vindt 'er, die rood en groen gekleurd zyn, en op andere manieren.

Die

Die van *Fig.* 4., tot dezelfde Soort behoorende, verſchilt zo zeer niet door haare Geſtalte, als wel door de Kleur, die Zeegroenagtig is met golven en roode Streepjes, ſchuins over de draaijen loopende, langs welken heen zy twee ryën heeft van kleine Knobbeltjes, die maaken, dat men 'er den naam aan geeft van *gegranuleerde Drol.* In deeze is de Grondvlakte zo plat en de Mond zo gedrukt niet als in de voorgaande Soort. Men vindt 'er, die wegens de hoogte der Knobbelen getakte Pieramieden heeten. Zelden zynze Top-ſchoon, maar laaten doorgaans aan de Punt het Paarlemoere bekleedzel zien, 't welk, als menze afgehaald heeft, zig zo ſchoon vertoont in de Gepaarlemoerde Bagyne-Drollen. Gegranuleerde Groene Drol. *Fig.* 4.

De Hooren van *Fig.* 2, zo wel als de Spinnekop van de voorgaande Plaat, tot de Purperhoorens betrokken, is aanzienlyk rood aan haaren Mond. Zy heeft, even als dezelve, drie dikke Ribben, die van den Top naar de Staart en in dezelve uitloopen, doch in 't geheel niet ſtekelig of gedoornd zyn. De oppervlakte, in tegendeel, is hier met veele Knobbeltjes bezet en de Kleur gemeenlyk bruinagtig geel, met donker blaauwagtige Banden op de gedagte Ribben. Een der Ribben omzoomt byna den Mond, die ovaal rond is en glad, gelyk in *Fig.* 3., alwaar zig ook de holligheid van de Staart vertoont. Deeze Hooren noemen wy de *Snippekop*, in 't Franſch *la Becasſe*, waar van men 'er ook heeft, die aanzienlyk getakt zyn, gelyk wy vervolgens zullen zien. De langte van de Staart en de figuur van 't Lighaam, doet 'er ook wel den naam van Scheppertje, in 't Latyn *Hauſtellum*, aan geeven. Snippekop. *Fig.* 2, 3.

Dertiende Plaat.

De Porſeleinhoorens zyn van veelerley ſoort. Op de Vyfde Plaat hebben wy 'er twee vertoond, die witte Vlakjes of Stippen hebben, en deswegen *Zoutkorrels* geheten worden. Hier komt 'er een voor, die niet minder fraay is, en den naam voert van *Slangekop.* Reden daar toe geeft de Geſtalte, welke inderdaad iets dergelyks uitdrukt, en de Schubswyze Vlakken geeven nog meer aanleiding voor die benaaming. Van boven heeft deeze Hooren een hooge Bult, en van vooren iets dat naar een Bek gelykt, terwyl aan 't agterend zig gelykerwys een afgebroken Halswervel vertoont. De gelykenis inderdaad kon veel ſlimmer zyn; zie *Fig.* 1. De Kleur is bruinrood en zwart door elkander gemengeld, met eenige witagtige of bleek geele Vlakken hier en daar doorzaaid. Maar aan de randen zyn zy, nu meer dan minder zwartagtig, of blaauwagtig donker bruin, en deeze Kleur hebben zy ook van onderen, uitgenomen aan de Lippen van de Spleet, die bruinagtig geribd zyn, met witte Groefjes, en Slangekop. Tab. XIII. *Fig.* 1, 2.

inwaards aan de eene zyde geheel wit gezoomd. De geheele Vertooning, in *Fig.* 2., maakt, dat men ligt begrypen kan, om wat reden dergelyke Hoorens, gemeenlyk, *Klipkousen* genoemd worden. Anderen geeven aan dit Geslagt den naam van *Kliphoorens*, of *Klipkleevers*, om dat zy met de platte oppervlakte van de onderzyde aan de Klippen vast zitten; doch de Slak, die 'er in woont, zal wel het meeste toebrengen tot deeze aankleeving.

Livrey-Hoorentje. *Fig.* 3, 4. Onder de Trompethoorens, die men in 't Latyn *Buccina*, in 't Fransch *Buccins* tytelt, komen 'er van veel meer verschillende gestalte voor, en van ongemeene grootte, doch de sierlyksten vindt men onder de kleine. Het Livrey-Hoorentje, dat hier verbeeld wordt, mag wel de eerste plaats in dat opzigt hebben. Het heeft een menigte gegranuleerde Kringen, digt tegen elkander aan, die den loop der draaijen volgen, van den Top tot aan de Punt of Mond-opening, en het is beurtlings gegarneerd met dikke wrongen, van dergelyken aart, dwars over elke draay, waar van zig, hoe men het Hoorentje keert of wendt, altoos eenigen vertoonen. De Kleur, die het voornaamste sieraad uitmaakt, is zeer verschillende. Men heeft 'er, die van het gloeijendste Oranje zyn, met wit daar tusschen: men heeft 'er die rood of geel zyn, met wit: men heeft 'er ook die rood, geel en zwart gebandeerd zyn. Onder dezelven mag dat van onze Afbeelding *Fig.* 3. met reden ook fraay genoemd worden, dewyl het verscheide veranderingen heeft van rood, met geel en blaauwagtig wit geschakeerd, welk laatste zig aan de sierlyk gekartelde of getande Mond-opening, in *Fig.* 4., voornaamelyk openbaart.

Gebandeerde Neriet. *Fig.* 5. *Fig.* 5, tot de *Nerieten* of Halvemaan Hoorens behoorende, is op een witten Grond, die als Yvoor glinstert, sierlyk met zwarte Banden of Straalen getekend; des het geheele Hoorentje zig als zwart Ebbenhout, met Yvoor ingelegd, vertoont. Met ziet hoe zeer dezelven vande Maanhoorentjes, op Plaat X. afgebeeld, in de uitwendige Gestalte, inzonderheid aan den Top, verschillen. Men heeft 'er van geheel andere Kleuren.

VEERTIENDE PLAAT.

Roode St. Jakobs Doublet. TAB. XIV. *Fig.* 1, 2. Onder de *St. Jacobs Schulpen*, hoe gemeen en bekend ook, komen 'er voor, waar van de Doubletten, wegens de Kleur, aanmerkelyk en nog in taamelyke agting zyn. Van zodanig eene wordt in *Fig.* 1., op deeze Plaat, de verhevenronde helft, in *Fig.* 2. de platte helft, of het Dekzel, voorgesteld. De holle Schulp is, aan de verhevenronde zyde, rood van Grond met witte Plekken en bruine Golfswyze Banden. Langs de Ribben, die rondagtig zyn, heen,

en

en tusschen dezelven, loopen zeer fyne Groefjes, die de oppervlakte ruuw maaken op 't gevoel. Het Dekzel, hoewel vlak zynde, is op dergelyke wyze doch platter geribd, en insgelyks met een menigte van Groefjes bezet. De Kleur verschilt een weinig van die der Schulp en ziet wat meer uit den paarschen: doch men vindt oneindig verschil in deezen tusschen de St. Jakobs Schulpen. De platte helft is aan de binnenzyde doorgaans gelyk in *Fig.* 2. op de Vierde Plaat getekend: aan de buitenzyde heeft dezelve dikwils op 't midden een bleekeren of byna witten Band, en voor het overige minder Vlakken, dan de holle helft aan de buitenzyde heeft.

Fig. 3, vertoont een aartig slag van Hoorentjes, die men gemeenlyk *Hoogruggetjes* of *witte Jambocsen* noemt. Zy behooren tot de Porseleinhoorens, en in 't Fransch hebben zy den naam van *Pourcelaines bossues*, om dat zy als gebocheld of gebult zyn. By de twee enden, zegt RUMPHIUS, ziet men aan dezelven een bleek wit Korreltje, in een Kring staande, als een ingekaste Paarl, en daar by een ligt rood Plekje, 't welk door den tyd verbleekt. Dit wordt aan de onze zelden gevonden, en de Kleur is somtyds geelagtig, somtyds geheel wit als in *Fig.* 4. Ook vallen zy weinig grooter, dan deeze Afbeeldingen. Hoogruggetjes. *Fig.* 3, 4.

VYFTIENDE PLAAT.

Zulke Hoorens, welke Kegelvormig zyn, doch wier zyden niet regt loopen, en die geen Vlakte hebben aan den Top, zo dat zy zig veeleer Eyvormig vertoonen gelyk *Fig.* 1., op deeze Plaat, worden gemeenlyk Dadels genoemd. De naam van Rollen, dien sommigen 'er aan geeven, is niet zeer eigen. Deeze noemt men naar de plaatsen, van waar menze gekreegen heeft, de *Porto Bello-* of *Porto Rico-Dadel*, in 't Fransch ook wel *Rouleau de Panama.* Sommigen geeven 'er den naam aan van Porphier-Dadels, naar 't Fransch woord *Porphyre*, doch die, welke men in 't Werk van D'ARGENVILLE Pl. 13. K, onder deezen naam afgebeeld vindt, schynt in Tekening te verschillen. De onze, wegens dezelve ook, niet onaartig, *le Camp Turc*, dat is de Turksche Legerplaats genaamd, is buiten twyfel de gene, welke GUALTHIERI *Tab.* 24, P, afgebeeld heeft, en die hy noemt: ,, Een groote Rolagtige Hooren, ,, met de inwendige Monds-Lip gerimpeld, van binnen witagtig zynde, op de ,, Rug bleek Vleeschkleurig, daar een zeer fyn bruin Lyntje overal onregelmaatige Driehoekjes in maakt, klein en groot, met verscheide andere hoekige Figuuren onregelmaatig Netswyze omschreven: terwyl de Hooren, by ,, de groef des Monds, blaauwagtig paarsch gekleurd is". Iets dergelyks, mo- Porto Bello Dadel. TAB. XV. *Fig.* 1.

mogen wy 'er byvoegen, heeft plaats aan den Top, alwaar de draaijen zig tot een Puntje verheffen.

Bruine Harte-Toot. *Fig.* 2. In *Fig.* 2, ziet men een *Harte-Toot* afgebeeld, die, tot onderſcheiding van de Geele, de *Bruine* geheten wordt. Want, hoewel de Kleur, tuſſchen de witte Hartvormige Vlakken, zwart is, hebben die doch een geel bruinagtige weerſchyn aan de kanten, het welk de Vertooning eenigermaate bruin maakt. De Glans, dien deeze Toot gepolyſt zynde heeft, doet de witte Vlakken ſierlyk uitmunten. Wy hebben op de Zevende Plaat een gebandeerde Harte-Toot vertoond, en by die gelegenheid reeds daar van geſproken. Deeze Hooren komt, gelyk de voorgaande, dikwils veel grooter voor, dan dezelve hier is afgebeeld.

Geele Kaas-Toot. *Fig.* 3. Die van *Fig.* 3. behoort, wegens de Tekening en Geſtalte, tot de *Kaas-Tooten*, waar van 'er een, die de Groene genoemd wordt, op bladz. 13. is beſchreeven. Dit Groen heeft oneindige veranderingen, komende nu bleeker, dan donkerer, met geel of bruin gemengd, voor, tot dat de Toot geheel roodagtig of bruinagtig Geel wordt, gelyk deeze van *Fig.* 3., welke men deswegen de *Geele Kaas Toot* noemt. Zy heeft de opening een weinig blaauwagtig wit van binnen.

Arkans-Garen. *Fig.* 4. Dan volgt die van *Fig.* 4., welke men *Arkans Garen* noemt, om dat het Lyf getekend is met roſſe kromme Aderen, als of het bruin Arakans Garen was, zegt RUMPHIUS. Zy heeft aan de Punt een breeder en midden om den Hooren een ſmallen bruinen Band, die van binnen aan de buitenlip ſterk doorblinkt. Deeze zo wel als de voorgaande zyn van de Eikenhouts-Tooten zeer verſchillende.

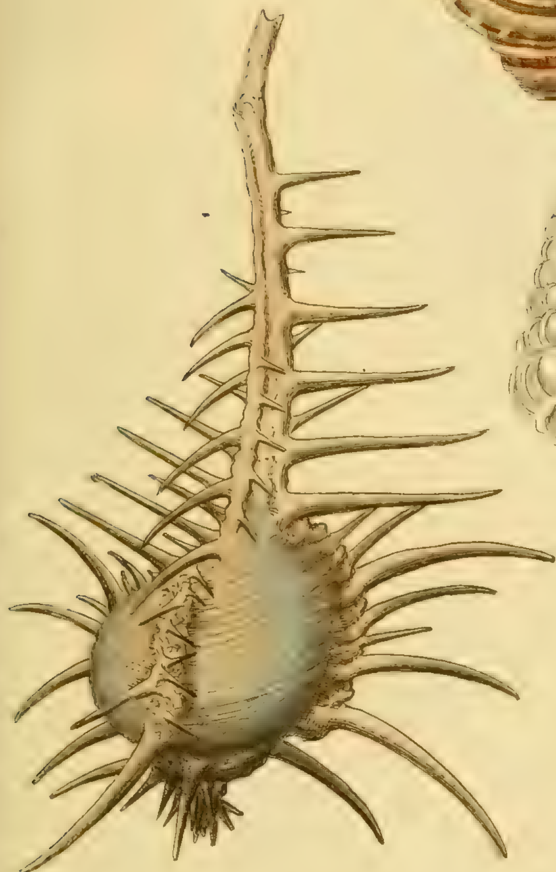
Band-pennetje. *Fig.* 5, 6. Daar is naauwlyks een grooter verſcheidenheid en fraaiheid tevens, van Tekening en Kleuren, te vinden, dan onder een ſoort van Hoorentjes, die men gemeenlyk *Bandpennetjes* noemt. Zy kunnen als een middelſlag tuſſchen de Pennen (*Vis*, *Strombi*) en de Trompethoorens (*Buccina* of *Buccins*) aangemerkt worden. GUALTHIERI heeft ze, Tab. 50., E, onder de eerſten, D'ARGENVILLE, Pl. 9, V. onder de laatſten geplaatſt. Deeze van *Fig.* 5. is door eenen breeden Band van groen en Oranje-Geel, als ook door de blaauwagtig paarſche Kleur van de Mond-opening, in *Fig.* 6., zeer aanzienlyk.

Bruin Boortje. *Fig.* 7. Het laatſte Hoorentje van deeze Plaat, in *Fig.* 7., kan onder de Dadels geteld worden, of onder de Kuipers Booren, om dat het niet zo buikig en van onderen wyder is. Het heeft een fraaije glanzigbruine Kleur, met bleek blaauwagtig witte Bandjes.

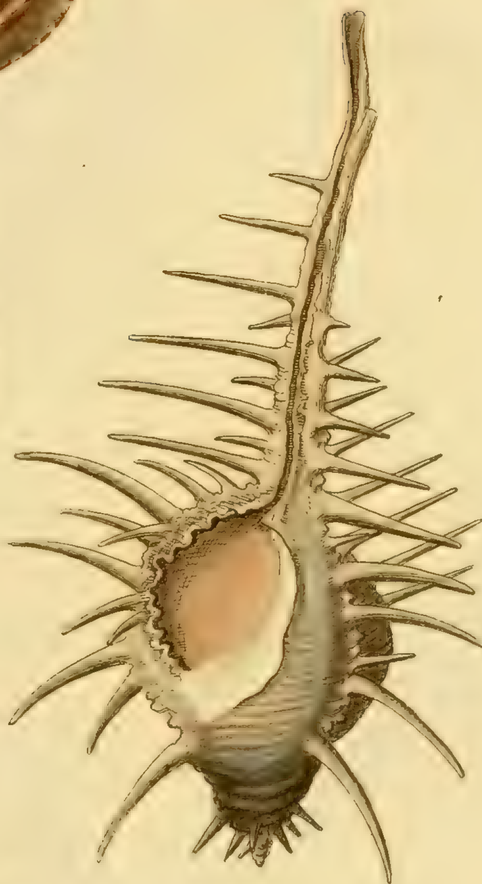
ZESTIENDE

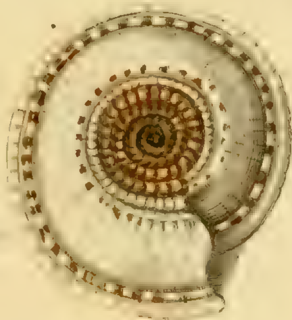
Tab.XI.

1 Trochus perspectivus Linn
2 Solarium perspectivum Lam
3 Murex Crassispinosus
4
5 Scalaria communis

1 Trochus Niloticus

2
3 Murex Haustellum

4 Trochus Mauritianus?
— pyramedatus

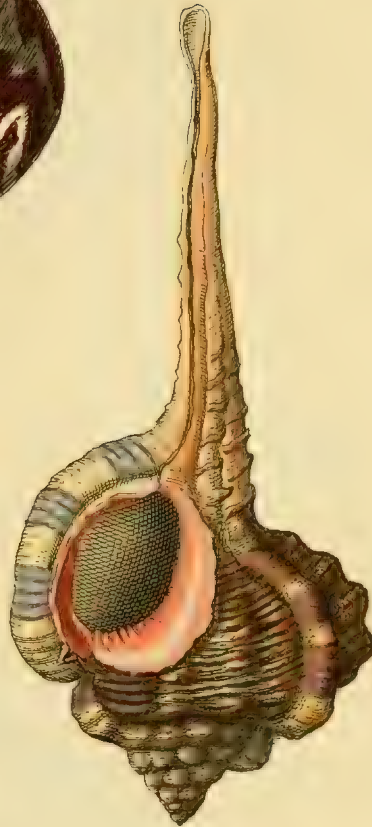
1.

2.

3.

4.

1 Cyprea Albacosaria

2

3 Murex Trohcola Linn

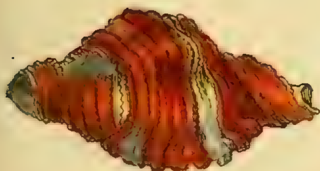
4 Triton Lam

5 Natica [illegible]

1.

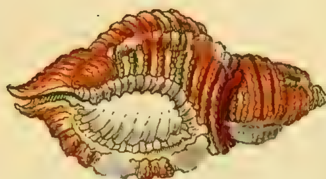
3.

5.

4.

2.

1 Pecten Magellanicus

2

3 ovulum gibbosum

4 —

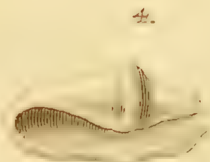
2.

3.

4.

1.

1 Oliva Porphyria

2 Conus marmoratus

3 Conus Capitaneus

4 Conus Miles

5
6 Mitra plicaria

ispidula
7 Oliva fasciata ?

Tab. XV.

ZESTIENDE PLAAT.

De *Arke Noachs* zyn van fommigen tot de Hartvormige of Hartgelykende Doubletten, van anderen tot de Gaapers (*Chamæ*) betrokken geweeft, voor dat men 'er een byzonder Geflagt van gemaakt heeft, onder den naam van *Arken*. Dit Geflagt is taamelyk uitgebreid, dewyl hetzelve verfcheide foorten van Bafterd-Arken en tevens de Haspel-Doubletten bevat; doch deszelfs Hoofdfoort zyn de echte en wel de Ooftindifche Ark-Doubletten, waar van de afbeelding in *Fig.* 1, 2, op deeze Plaat, vertoond wordt. De twee helften zyn volkomen aan elkander gelyk en van een zonderling maakzel. Ieder is een holle Schulp, gelyk in *Fig.* 2, wier holte bepaald wordt door eene regte zyde, welke met zeer fyne Tandjes in die der andere Schulp fluit, wanneer zy beiden, als in *Fig.* 1., te famen gevoegd zyn. De overige Omtrek, onder deeze lyn, heeft eene zeer onregelmaatige kromte. Boven de gedagte lyn loopt de holte uit in een foort van krommen Bek, gelykende naar dien der Zotskappen. Als de Schulpen famengevoegd zyn, maakt de Doublet niet kwaalyk de vertooning van een Schip zonder Maften, of van zodanig een Vaartuig dat men een Ark noemt, of, wil men liever, van de Ark van Noach, naar het denkbeeld, dat men daar van formeert. Ieder Schulp heeft, op de rondte, fyne Groefjes, die in den Bek allengs vernaauwende, famenloopen. Onder de kromte van den Bek is zy door evenwydige Streepjes Driehoekswyze afgeperkt, welke met die der andere helft Ruiten maaken, en daar heeft de Ark-Doublet natuurlyk een zwarte kleur. Voor 't overige ziet zy regt levendig, en, fchoon gemaakt zynde, uit den bruinen, met blaauwagtig witte Banden, doch aan den bovenkant is zy wit, met bruine Streepjes overdwars. Men vindt 'er die wel eens zo lang zyn en van de zelfde geftalte.

Arke Noach Doublet. TAB. XVI. *Fig.* 1, 2.

De Hooren van *Fig.* 3., behoort baarblykelyk tot de Tooten, en krygt wegens de Vlakken, waar mede zy verfierd is, den naam van *Tyger-Toot*, in 't Franfch *la Tigrée.* Men zou ze ook de Luipaard-Toot kunnen noemen, indien de Franfchen niet den naam van *Leopard* gaven aan de Harte-Toot, op Plaat XV. afgebeeld: 't welk echter, om dat die witte Vlakken heeft op eenen zwarten of geelen Grond, zeer oneigen is. Van de Tyger-Tooten komen 'er ook voor met bruine Vlakken op een geelen Grond, die dan fomtyds moeielyk te onderfcheiden zyn van de Boter-Tooten.

Tyger-Toot. *Fig.* 3.

Deeze is het, die men gemeenlyk de Tyger-Toot noemt, zynde op een witten Grond met zwarte Vlakken van verfcheiderley figuur getekend, die Ringswyze om de Toot loopen, welke twee of drie Oranje-kleurige Banden heeft. Zy is van boven, gelyk de Harte-Tooten, vry plat en zonder fpits; van onder ftomp. De tip, of 't onder-end, heeft eene blaauwagtig paarfche Kleur.

Pafterd-Bauffe-kroon. *Fig.* 4.

Wy zagen hier voor, op Plaat VI., de afbeelding van de groote en echte of Ooftindifche Paufekroon. De Hooren van *Fig.* 4., op deeze Plaat, wordt gemeenlyk de *Bafterd-Paufekroon*, in 't Fransch *la Fausfe Thiare* getyteld. Met deezen naam is zy by RUMPHIUS onder de Pennen *Srombi* afgebeeld, tot welken men haar rekent te behooren. Zy is evenwel van dezelven, zo door de dikte van haar end, by 't Mondftuk, als door de Knobbelagtige Stompjes, die haar aldaar omringen, aanmerkelyk verfchillende, en wordt deswegen ook wel de *Taxisdoorne Spil* genoemd. Over 't geheel is zy rimpelig, en, regt levendig zynde, tot aan de punt toe met roode en zwarte Streepjes getekend, het welk inzonderheid, by 't breede of dikke end, een fraaije bruine marmering geeft aan deeze Hooren. De Mond heeft een dikke gefronfelde Lip, die, in 't midden van het onderfte gedeelte, in een klein kort Bekje uitloopt, dat fcheef ftaat. Van binnen is de Opening fneeuwwit. Men vindt ze doorgaans van die grootte, doch de Tyger-Toot valt wel veel grooter.

Linkfe Topflak. *Fig.* 5.

Onder de Trompethoorns (*Buccina*) telt men de zogenoemde *Topflakken*, die gemeenlyk fchoon Citroen-geel zyn, doch men vindt 'er ook Roozekleurige onder, gelyk die van deeze Plaat, *Fig.* 5, zynde met donkerer roode of bruinagtige Streepen dwars over de Draaijen, en de onderfte ook wel met een geelagtigen Band overlangs, getekend. Zy hebben een roodagtigen gezoomden Mond, en een ftompen Top. Behalve de fchoonheid van Kleur, in welke die van deeze afbeelding uitmunt, heeft zy ook nog de aanmerkelyke byzonderheid, dat haare Draaijen van de regter- naar de linkerhand opwaards loopen; weshalve zy de *Linkfe Topflak* geheten wordt. De reden dier benaaming komt eigentlyk daar van daan, dat, wanneer men de Hooren met de Opening nederwaards en naar zig toe houdt, dezelve zig aan de flinkerhand bevindt, daar zy in alle andere Hoorens aan de regterhand geplaatft is. Voorbeelden hier van ziet men op de Veertigfte Plaat in 't Derde Deel van SEBA, in *Fig.* 38 en 45, doch niet in *Fig.* 37, gelyk de befchryving fchynt aan te duiden. De Topflakken, aldaar voorkomende, zouden in de Indiën, in de Rivieren en op 't Land, niet in de Zee huisveften. Geen Zee-Hoorn van deezen aart was aan GUALTHIERI bekend, en van D'ARGENVILLE wordt de Linkfe geele Topflak, wegens haare zeldzaamheid, *l'Unique*, dat is de Eenige, getyteld. Tegenwoordig echter, hebben wy ook Linkfe Vygen, Offerhoorns en anderen.

ZE-

ZEVENTIENDE PLAAT.

Geknobbelde Belhooren. TAB. XVII. *Fig.* 1.

In de eerste *Figuur*, op deeze Plaat, komt een Hooren voor, die taamelyk zeldzaam is en geelagtig van kleur. Wy noemen die, volgens het Werk van RUMPHIUS, de *Geknobbelde Belhooren*, hoewel zy van sommigen tot de Kasketten wordt t'huis gebragt. De gestalte is als tusschen beiden, en zulk een Staart, als zy heeft, ontbreekt aan de gezegde soort van Hoorens. Langs de Draaijen heen is deeze Hooren egaal gerimpeld of gegroefd, en op de grootste met verheven Banden voorzien, op welken rondagtige Knobbeltjes geplaatst zyn, die haar onderscheidend Kenmerk uitmaaken. Zy heeft een uitwaards omgeslagen Zoom aan haaren Mond, die van taamelyke wydte doch langwerpig is. GUALTHIERI betrekt deeze tot de Trompethoorens, en geeft 'er dikke getepelde streepen aan, zeggende, dat de kleur witagtig-geel is. Van D'ARGENVILLE wordt zy tot de Belhoorens (*Tonnes*) t'huis gebragt, en vaal gezegd te zyn. Zekerlyk zal de kleur, gelyk in andere Hoorens, wel eenigermaate verschillen.

Zee-Ooren. *Fig.* 2, 3.

Die Schulpen, welke in *Fig.* 2 en 3, op deeze Plaat, zyn afgebeeld, noemt men gemeenlyk *Zee-Ooren*, in 't Fransch *Oreilles de Mer.* Zy moeten veeleer tot de Hoorens betrokken worden, om dat zy geen Doubletten zyn, en aan 't eene end een soort van Draay maaken, in welke haare holligheid uitloopt, die naar een Oorgat gelykt. Zy zitten met het Vleesch, dat eetbaar is, gelyk de Kapjes of Patellen, bloot aan de Rotsen vast. Men plagteze ook *lange Paarlemoer-Schulpen* te noemen, om dat zy niet zo rond zyn als dezelven, en van binnen schoon gepaarlemoerd, komende daarin met die Schulpen overeen, dat 'er somtyds Paarlen in groeijen, gelyk D'ARGENVILLE dit afbeeldt. Allen hebben zy wel die Eigenschap, doch verschillen niet alleen in gestalte, dewyl men 'er vindt die zeer langwerpig zyn, maar ook in de uitwendige Kleur, gelyk straks zal blyken. Sommigen zyn van buiten alleenlyk graauwagtig, doch deeze, gelyk in *Fig*, 2, is aldaar schoon groen en paarsch getekend. De Oogswyze gaatjes by den Rand maaken ook deeze Zee-Ooren merkwaardig.

Moesjes-Toot. *Fig.* 4.

Tusschen de Tyger- en Boter-Tooten komen, in de Grondkleur en figuur der Vlakken, veele Verscheidenheden voor, onder welken men, met reden die mag tellen, welke ons de zogenaamde *Moesjes-Tooten*, in 't Fransch *Cornets Mouchées*, opleveren. Men bevroedt ligtelyk de reden van dien naam; want, hoewel de Vlakken veeleer vierkant dan rond zyn, steeken zy doch op den witten

Grond niet minder af, dan de Moesjes op het Aangezigt. Deeze Vlakjes zyn somtyds bruin, somtyds zwart. By GUALTHIERI vindt men een dergelyke op zyne Twintigste Plaat, Letter E, afgebeeld. Zy vallen op ver naa zo groot niet als de Tyger-Tooten.

Getakte Beddetyk. *Fig.* 5.

Onder de Rotshoorens (*Murices*) betrekt men thans de *Beddetyken*, die een byzondere Tekening hebben, welke 'er deezen naam aan geeft. Men plagtze, wegens de geheele gestalte van de Hooren, ook wel de *Schildpad-Staart* te noemen. Bruin of blaauwagtig van Kleur en wit gebandeerd te zyn, is haar algemeen eigen: de meesten zyn min of meer en sommigen zeer sterk *Getakt*, 't welk voor derzelver fraaiheid gehouden wordt, doch men vindt 'er ook die in 't geheel niet Getakt zyn. Deeze zogenaamde Takken zyn niets anders dan puntige Knobbels, langs de Draaijen heen geplaatst.

AGTTIENDE PLAAT.

Agaate Bak of Wolkhooren. TAB. XVIII. *Fig.* 1.

De eigenlyke Tooten zyn Kegelvormig van gedaante of als een Tap; doch sommigen wyken, ongewaarwordelyk, door eenige opzwelling in 't midden, daar van af; zelfs zodanig, dat men 'er den naam van Rolagtige aan geeft; gelyk de Goudlakense van de Zesde Figuur op deeze Plaat; doch, die in 't midden zeer uitgezet en dus ook wyd van Mond zyn, noemen wy *Bakken*, en, wanneer zy sterk Wolkagtig met Kleuren zyn getekend, *Wolkhoorens* of *Agaate Bakken*, om ze van de Agaate Tooten te onderscheiden. De Fransche naam, *l'Ecorchée*, is van de uitwendige gedaante afgeleid; doordien de Hooren zig zo streepig en bont, als of 'er 't Vel was afgestroopt, vertoont.

Rood-Manteltje. *Fig.* 2.

Tot de Mantels (*Pectines*) behoort dat hoogroode gestreepte Schulpje, 't welk in *Fig.* 2, voorkomt, maar hetzelve verschilt van dezelven, door dien het de beide Ooren egaal heeft. Uit de Afbeeldingen van de Vierde en Vyfde Plaat blykt het verschil, daar wy hier van spreeken. Dit roode Manteltje is door zyn sterken Glans, wanneer men het tegen 't Licht van den Dag of van een Kaars beschouwt, merkwaardig.

Venus-Hart. *Fig.* 3, 4.

Een geheel byzonder soort van Doubletten openbaart zig in *Fig.* 3, 4, van deeze Plaat. Men noemtze, met een zeer gepaste benaaming, *Harten*, en, moo-

mooglyk wegens de fraaiheid, *Venus-Harten*. Zy behooren tot de genen, wier helften volkomen gelyk, doch niet gelykzydig zyn, en hebben dit byzonders, dat de Bekken aan malkander raaken. De geheele Schulp is ligt breekbaar, zynde byna zo dun als Papier. Ieder helft verwydt zig in 't midden, zo dat de Doublet aldaar een aanmerkelyke holte heeft; doch loopt aan den Rand, die meer of min gekarteld is, scherp toe. Dus verschilt zy in maakzel en fluiting grootelyks van de meeste anderen, en komt naast met de Zotskappen overeen. De kleur is uit den graauwen witagtig, doch zo graauw niet als men deeze Afbeeldingen, die anders de Gestalte naauwkeurig uitdrukken, gekleurd heeft. Men vindt 'er die geheel wit zyn, en van drie Duimen langte, en somtyds met een gedoornden Rand.

Het Hoorntje van *Fig.* 5, voert den naam van *Bezaantje* of *Duifje*, om dat het blykbaar gevleugeld is. Sommigen betrekken het evenwel tot de *Murices* of Rotshoorens, in 't Fransch *Rochers*, noemende dit *le Pigonneau*. De Schaal is glad, glanzig en loopt in een dikken Lip uit, die van binnen wit is of Paarlemoerkleurig. De Draaijen verheffen zig tot een taamelyke spitse punt, en van onderen heeft het een klein Staartje. Op de geelagtige Grondkleur is het met Slangswyze of Ziczac-Streepen, die roodagtig zyn, getekend. Doch men vindt onder de Duifjes of Bezaantjes ook, die flaauwer gekleurd en dus niet getekend zyn. Duifje *Fig.* 5.

De laatste Figuur van deeze Plaat vertoont een Hooren, die onder de Rollen (*Cylindri*) wordt t'huis gebragt. Zy is in 't midden zo dik niet als de voorgaande van *Fig.* 1, en meer naar een Toot gelykende; weshalve sommigen haar ook plaatzen onder de Rolagtige Tooten. De schoone Oranje-geele of geel-bruine Kleur, doet 'er in 't Fransch den naam van *le Drap d'Or*, en in 't Nederduitsch dien van *Goudlakense Rol* aan geeven. Het Netswys Geweefzel op haare Oppervlakte doet haar ook veel naar die, welke men de Speldewerks-Hoorn noemt, of naar de Net-Rollen gelyken. Voorts is de gedagte Goudgeele kleur niet dan by Vlakken op den witten Grond verspreid, die somtyds met breede Banden den Hooren omringen, in welk geval zy eenigermaate naar de Admiraalen zweemt, zynde van sommigen ook wel voor een Vice-Admiraal gehouden geweest. Goudlakense-Rol. *Fig.* 6.

NEGENTIENDE PLAAT.

Zonnestraal Doublet. TAB.XIX. *Fig.* 1.

In de Vyfde Figuur op de Zesde Plaat hebben wy een blaauwe Zonnestraal-Doublet gezien, doch die van *Fig.* 1, op deeze Negentiende Plaat, vertoont de regte *Zonnestraal-Doublet*, welke door de schoone mengeling van Karmynrood en Geel, de kleuren der anderen verre overtreft, hoewel zy thans gemeener is. In de gedagte is deSchulp doorgaans langwerpiger ,en dezelve verschilt bovendien door het Scharnier, 't welk in deeze regt in 't midden staat. Men betrekt de eene, zo wel als de andere, tot de Gaapers, die in 't Latyn *Chamæ*, in 't Fransch *Cames* genoemd worden, en zy voeren dennaam van *Cames Raijonnées*, wegens de gedagte Straalen.

Bonte Mantel. *Fig.* 2.

Op de Vierde en Vyfde Plaat zagen wy twee soorten van *Bonte Mantel* Schulpen, waar van de tegenwoordige, in *Fig.* 2, door haare Kleur en Tekening aanmerkelyk verschilt. De Grond is Aschgraauwagtig wit, waar over breede Paarsche Streepen of Golfswyze Banden loopen, die allen byna aan elkander geschakeld zyn. Daar is een oneindige verscheidenheid van kleuren in deeze Bonte Mantels.

Nagel-Schulp. *Fig.* 3.

Onder de Harten of Hartgelykende Doubletten telt men die, welke samengesteld is uit twee *Nagel Schulpen*, hoedanig eene in *Fig.* 3. vertoond wordt. Deeze beide, naamelyk, te samengevoegd, maaken eene Hartgelykende Opening, met Tanden voorzien, zegt D'ARGENVILLE. De beide Schulpen of helften zyn gelyk, doch ieder op zig zelve zeer ongelykzydig, en aan de buitenkant byster oneffen, wegens een soort van Nagelswyze Schubben, die overend staan op de Ribben van de Schulp, vergrootende allengs van 't Scharnier af naar den Rand toe. Deeze eigenschap heeft zo wel plaats in de allerkleinste, van grootte als die van deeze Afbeelding en nog veel kleiner, als in die ongemeene groote Schulpen van dit slag, welke men *Fonteinbakken* noemt. RUMPHIUS maakt 'er een byzonder Hoofddeel van, en spreekt uitvoerig van dezelven, onder den naam van *Vader Noachs-Schulpen*, die men op de Bergen van de Oostindische Eilanden in verbaazende grootte vindt, zo dat 'er veelen naauwlyks van daan te krygen zyn. Men heeft 'er op 't Oostindische Huis, hier te Amsterdam, eens een Doublet van gezien, van driehonderd Ponden zwaar. In sommigen is de Kleur van buiten bruin- of geelagtig, doch van binnen altoos zuiver glanzig wit.

Tot het Geslagt der Blaashoorens (*Tonnes*), 't welk de Belhoorens, Patryzen en dergelyken bevat, worden die der twee volgende Afbeeldingen betrokken. *Fig.* 4. voert, wegens haar gestalte, zeer gepast den naam van *Vyg*, waar van men 'er heeft die wit, en ook, gelyk deeze, zeer schoon geplekt zyn, met roode Vlakjes, die Streepswyz' loopen over eenen geelagtigen Grond. De eerste draay van deeze Hooren is byna Klootrond, en maakt dat zig van de andere Draaijen naauwlyks iets vertoont. De opening, die wyd en lang is, loopt uit door de geheele Staart of Steel, en is van binnen paarsachtig blaauw, in levendige Hoorens. Zy zyn zeer dun van Schaal en de Lip is niet gezoomd. Men kan 'er, met sommigen, ook den naam van de *Retort* aan geeven. Geplekte Vyg. *Fig.* 4.

Die van *Fig.* 5. verschilt aanmerkelyk in Gestalte en door de kortheid van haare Staart, wordende, gemeenlyk, de *Knol* getyteld. Men vindt 'er die wit zyn en ook geelagtig, ja byna Citroengeel, zynde beiden zeldzaamer dan de Vygen. De Franschen geeven 'er den naam aan van *le Radis*, dat is de Radys, en, inderdaad, de Gestalte zweemt zeer veel naar die der Knol-Radyzen. Eenigen noemen ze ook wel *Papieren Knolletjes*, wegens de ongemeene dunte van de Schaal. Zy verschillen van de Vygen door de platheid aan den Top, alwaar de Draaijen ook duidelyk zigtbaar zyn, en hebben, bovendien den Mond nog wyder. Deeze Hoorn is, echter, hier niet in een voordeelig postuur afgebeeld. Geele Knol. *Fig.* 5.

TWINTIGSTE PLAAT.

't Geslagt der Trompethoorens (*Buccina*), dat zeer uitgebreid is, behelst ook de zodanigen, welke men, wegens de Gestalte, gemeenlyk Spillen, in 't Fransch *Fuseaux* noemt. Tot dezelven behoort de Hooren van *Fig.* 1, op deeze Plaat; die voor weinig tyds nog zeer zeldzaam plagt te zyn, doch nu gemeener is geworden, na dat 'er verscheidene uit de Westindiën, in Vrankryk, en van daar by ons, over zyn gebragt. Men noemt haar, wegens de zwartagtig bruine kleur, niet oneigen, de *Moor*, en voegt 'er den naam van de *Gebandeerde* by, wegens den witten Band, die over alle Draaijen in de langte loopt. Men kan ze, derhalve, in 't Fransch *Moresques* heeten. In sommigen is de kleur byna vaal of roodagtig bruin, gelyk D'ARGENVILLE die opgeeft, en de Band ziet dikwils uit den geelen. Sommigen zyn nagenoeg zwart, met witte Banden, en eenigen een weinig geknobbeld of getakt, gelyk de gewoone Bandspillen. Gebandeerde Moor. TAB. XX. *Fig.* 1.

In *Fig.* 2, komt wederom een nieuw Geslagt van Conchyliën voor, dat men in 't Latyn *Lepas* of *Patella*, en in 't Duitsch *Kapjes* noemt. Het is een Geel Kapje. *Fig.* 2.

Schulp

Schulp van meer of minder holte, en doorgaans rond van omtrek, waar mede zy aan de Klippen vast zit, terwyl het Dier leeft, moetende met een Mes daar afgescheiden worden. Hierom plagt men ze ook wel Klipkleevers te noemen, doch die naam wordt thans gegeven aan sommigen van 't Geslagt der Porseleinhoorens. Van deeze Kapjes voeren sommigen, die vlak zyn, thans den naam van *Schilden*; die wat dieper zyn van *Schottels* of Schotteltjes, en die zeer diep zyn, noemt men ook wel *Bonnetten*. Tot de laatsten zou dit *Geele Kapje* behooren, 't welk een half Duim diep is op deeze breedte. Het wordt hier van de binnenzyde vertoond, alwaar de Kleur allengs verbleekt naar 't midden, dat geheel wit is. De sleuven, die straalswyze in den Rand uitloopen, zyn zeer duidelyk verbeeld.

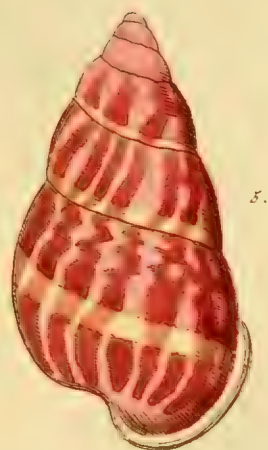
Kompas-Doublet. *Fig.* 3, 4. Onder de Kam-Doubletten of Mantels (*Pectines*), brengt men ook die t'huis, welke gemeenlyk den naam voeren van *Kompas-Doubletten*, in 't Fransch *la Sole*, of *l'Eventail*, om dat zy naar een uitgebreide Waaijer gelyken. Hier komt ons de eene helft van zodanig een Doublet voor, zynde in *Fig.* 3. van de buitenzyde vertoond, alwaar de Schulp uit den graauwen bleek paarschagtig is, met regte Streepen, die van 't Scharnier naar den Omtrek loopen. Aan de andere of binnenzyde, is de Schulp met verheven Ribbetjes gestraald, die Paarlemoeragtig wit zyn, en waar tusschen de paarsche kleur, zo wel als aan den Rand, doorblinkt. Een bruinagtig Knopje schynt hier de sluiting van 't Scharnier te maaken. De andere of onderste helft is in deeze, die bruinagtig paarsch gekleurd zyn, van buiten en van binnen, geheel zuiver Paarlemoer, en aan de binnenzyde met dubbelde Ribbetjes, als 't ware om die der bovenste helft in te vatten, voorzien. In anderen, die de bovenste helft met breede roodagtige Straalen hebben, is de onderste helft ook, doch flaauwer gekleurd en gestraald. Zy zyn allen ongemeen dunschaalig en zeer ligt breekbaar, glad van buiten en vallen wel eens zo breed, als deeze, ja somtyds byna een half voet in de middellyn.

Klein rood Zee-Oor. *Fig.* 5. Hier voor zagen wy, dat 'er verschillende soorten van Zee-Ooren zyn. Die van *Fig.* 5, munt uit door de schoon roode Kleur aan de buitenzyde, welke aan deeze *kleine Zee-Ooren* eigen is. Voor 't overige openbaart zig hier ook zeer duidelyk de Draay, die ze van de Schulpen uitmonstert. Zy hebben, bovendien, nog een Zoom en Sleuf, langs welke de Gaatjes aan den Rand, even als in de gewoone Groote, loopen. Ook zyn deeze, die zelden veel grooter vallen dan de Afbeelding, van binnen niet minder schoon en Zilveragtig gepaarlemoerd.

Tab.XVI.

1. Arca Noe
2.
3. Conus litteratus
4 Cerithium nodulosum
5 Bulimus citrinus var

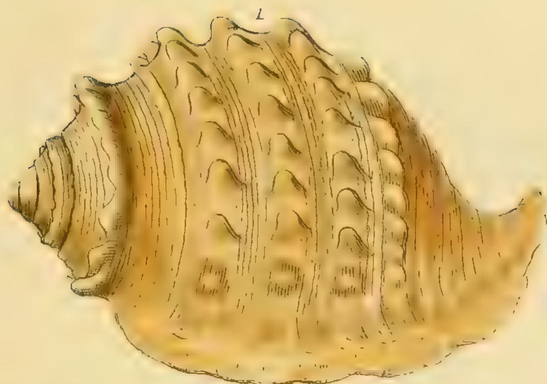
1 Cassidaria echinophora

2
3 Haliotis Sm

4 Conus eburneus

5 Pyrula melongena

Tab. XVII.

1 Conus Striatus

2 Pecten gibbus

3 / 4 Cardium Cardissa

5 Strombus Canarium

6 Conus Textile

Tab. XVIII.

1.

2.

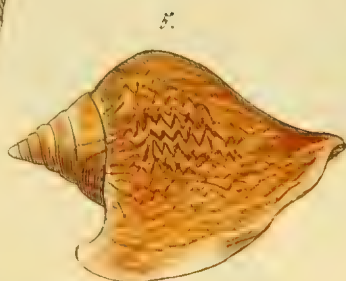
3.

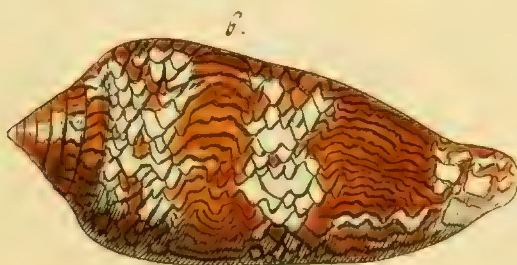
4.

5.

6.

1 Tellina radiata

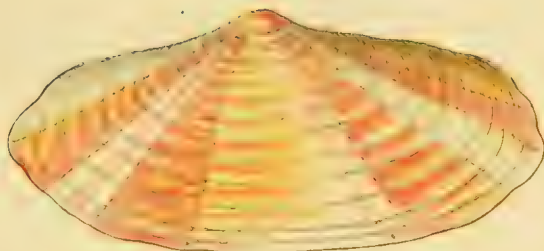
2 Pecten palliatus Wood plate 10 Fig 17

3 Tridacna squamosa

4 Pyrula Ficus

5 Pyrula papyracea

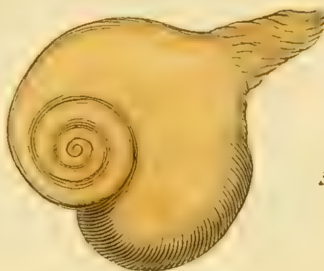
1.

4.

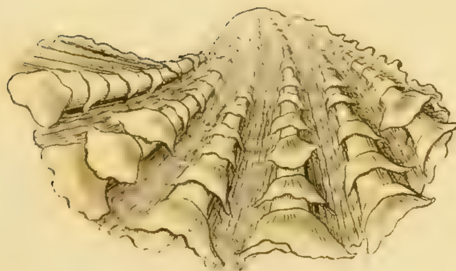
5.

2.

3.

1 Fusus morio Sow

2 Patella vitellina Wood pl 38 fig 73

3
4 Pecten Pleuronectes

5 Haliotis parva

3.
4.
5.

EEN-EN-TWINTIGSTE PLAAT.

Op de naastvoorgaande Plaat zagen wy een geel Kapje afgebeeld: hier komt een Eenschaalige Schulp voor, die, hoewel aanmerkelyk in gestalte en koleur verschillende, tot het zelfde Geslagt, naamelyk dat der *Patellen* behoort. De *Klipkleevers*, naamelyk, gelyk men deeze in 't algemeen, (wegens haare eigenschap van aan de Klippen vast te kleeven, met het opene van de Schaal,) plagt te noemen, zyn op veelerley wyze van elkander verschillende, doch komen daar in overeen, dat zy een goede eetbaare Visch of Slak bevatten, die men, in de omgekeerde Schulp, zeer gemakkelyk op de Kolen braaden of anders kooken, en dus tot Spyze gebruiken kan. Deeze soort noemt men het *Getygerde Schild*, om dat zy wel naar een Schild van het aloude Krygsvolk zweemt, en op een bruinen grond sierlyk met geele Vlakken is getygerd, die de Schulp veel naar Schildpad doen gelyken, zo dat het Kapje zig byna als een klein Schildpadje, met ingetrokken Kop en Pooten, vertoont. Door afslyting is het van boven witagtig, doch heeft geen Opening aan den Top. Van binnen is de koleur blaauwagtig wit, en men kan, door de Schulp tegen den Dag of tegen een sterk Kaarslicht te houden, de Vlakken fraay zien doorschynen. Haar Oppervlakte is effen, zonder Ribbetjes of Voortjes, en de omtrek zonder Karteling of Tandjes. Getygerd Schild. TAB. XXI. *Fig.* 1.

Op de Agtste Plaat zagen wy een Roozekleurig; hier vertoont zig, in *Fig.* 2, een geel of roodagtig geel Rots-Doublet. Dit slag van tweeschaalige Schulpen verschilt niet minder in figuur en koleur, dan de zo even gedagte Kapjes, Schotteltjes of Schilden. Men vindt 'er die grof en die fyn gebladerd, die Citroengeel of Oranjekleurig zyn. In 't algemeen kan men ten opzigt van dezelven aanmerken, dat de éene Schulp van een Rots-Doublet in 't geheel niet naar de andere gelykt; zo min als in de Lazarus-Klappen. Zy vallen dikwils zeer dik en plomp; inzonderheid die bleek of graauwagtig van kleur zyn. Geel Rots-Doublet. *Fig.* 2.

De Hooren van *Fig.* 3, behoort zekerlyk tot het Geslagt der Maanhoorens, *Cochleæ Lunares*, dus wegens de ronde Opening van haaren Mond getyteld. Men zou haar ook, wegens de gestalte, tot de Nassauwers betrekken kunnen, indien zy, rondom de gezegde Opening, geen verheven Zoom had. De grondkleur is bruin, waar over zeer fraaije breede Banden loopen, die maaken, dat men 'er gevoeglykst den naam aan geeft van *wit Gebandeerde bruine Maanhooren.* Wit Gebandeerde bruine Maanhooren. *Fig.* 3.

Basterd. Zotskap. *Fig.* 4.

Gelyk de bekende Zotskap onder de Doubletten een aartige figuur maakt, zo heeft men onder de Patellen ook Zotskapjes, welke bovendien zeer fraay gekleurd zyn: doch die van *Fig.* 4, behoort tot de Doubletten, als uit twee helften van eene gelyke figuur en kleur bestaande. Van den Top tot aan den Rand loopen Straalen, die een weinig uitgegroefd zyn, maar de zwarte Banden, overdwars op de Schulp, zyn glad en effen. Men kanze door de Schulp heen zien, als dezelve van binnen tegen 't Daglicht bekeeken wordt.

Griekfche A Doublet. *Fig.* 5.

Onder de Gaapers (*Chamæ*), die men in 't Fransch *Cames* noemt, komen 'er voor die langwerpig en die nagenoeg Cirkelrond van omtrek zyn, en die, wanneer de Schulpen famengevoegd zyn, een aanmerkelyke dikte hebben. Van deeze zyn sommigen geribd, anderen glad of effen van Oppervlakte en zeer aartig getekend. Wy hebben op de Zesde Plaat de Tekening der Strik-Doubletten, die men ook wel *Letter-Schulpen* noemt, gezien; doch deeze hebben een geheel andere Tekening. RUMPHIUS noemde ze *Chamæ Opticæ* of Perspectiefjes, om dat zy op een witagtigen grond als in 't Perspectief met zwart geschilderd zyn, om Heuvelen, Huisjes en Spitsjes te verbeelden, waar van de genen, die naast aan den rand staan, de zwartsten en diksten zyn, verflaauwende de overigen allengs, even gelyk dit met de Woonhuizen of Hutten in een Landschap plaats heeft. Nog een kleiner soort, zegt hy, vindt men in Oostindie, met donkerbruine Schilderyen, die eenige Tenten verbeelden, met kleine Vlaggetjes daar boven op, doch zo onregelmaatig door elkander geplaatst, als of men het Turksche Leger in 't Veld zag. Dit zal de reden zyn, dat men de zodanigen somtyds *le Camp Turc* of het *Turksche Kampement* noemt. De gelykenis is inderdaad grooter, dan iemand, die dezelven nooit gezien hadt, zig zoude verbeelden: doch het onderscheid is tevens ongemeen groot tusschen deeze *Letter-Doubletten*, en dus verschillen zy ook in naam, naar dat de Tekening meest naar deeze of gene soort van Letteren geagt wordt te gelyken, sommigen worden Xulaneesche, sommigen Arabische, sommigen Hebreeusche Letter-Doubletten, getyteld. De gewoonte, van deeze te noemen de *Griekſche A Doublet*, zal daar van afgeleid zyn, dat de Grieken, in 't schryven, hunne Kapitaale Letter A niet gelyk de onze of Romeinsche, met een regte dwarsstreep, maar met een schuins terug gehaalde streep, van het onder-end, maaken; zo dat dezelve eenigermaate naar hunne kleine α zweemt: 't welk blykbaar is uit de Opschriften der Gedenkstukken. Iets dergelyks heeft in sommigen van deeze spitse figuuren plaats. Het onderscheid der Tekening van de Westindische Griekſche A Doubletten zullen wy in 't vervolg vertoonen.

TWEE-

TWEE-EN-TWINTIGSTE PLAAT.

De Doublet-Schulp, die in de Figuuren 1 en 2, op deeze Plaat, vertoond wordt, is weleer mede onder de Gaapers betrokken geweest, doch thans brengt men dezelve, met meer regt, volgens D'ARGENVILLE, tot de Hartgelykende of Harten (*Cœurs*). RUMPHIUS zegt, dat menze, in 't Nederduitsch, Paarde-voetjes noemt, en de naam van *Paardevoets Doublet* is thans, voor dezelven, meest in gebruik. Sommigen, evenwel, heetenze ook *Perspectief Doublet*, 't welk daar van daan schynt te komen, dat de Streepen, of Ribbetjes en Groeven, van den omtrek af allengs naauwer samenloopen, en zig, als 't ware, in de Punt of Top vereenigen. Men geeft 'er, in 't Fransch, den naam van *Feuille de Choux* of het Koolsblad aan, dewyl de gestalte daar een weinig naar gelykt. Met de Fonteinbakken of Nagelschulpen hebben zy, wat het inwendige betreft, zo veel overeenkomst, dat menze in 't Fransch ook wel *la Faitiére tronquée* noemt: want van den eenen kant is als de hoek afgesneeden, 't welk eene platte zyde maakt, die 'er eenigermaate de figuur van een Paarde-hoef aan geeft. Aan die zyde is het Scharnier van deeze Doubletten. Zy vallen wel grooter dan die van deeze Afbeeldingen, doch op ver naa zo groot niet als de Fonteinbakken, voorgemeld. Haare Oppervlakte is van buiten niet alleen door grooter en kleiner Ribben zeer oneffen, maar ook ruuw wegens zekere uitsteekende Haaken en Punten, die doch in veelen afgesleeten zyn, en op een witagtigen Grond versierd met groote Roozekleurige of Paarse Vlakken. Van binnen, als in *Fig.* 2, zyn zy wit doch niet gepaarlemoerd. Daar ziet men duidelyk, hoe ongelyk de Ribben haar aan den Rand maaken, waar zy doch volmaakt in elkander sluiten. Te samen gevoegd maakt haare platte zyde, die zig in *Fig.* 1. vertoont, eene Hartgelykende figuur uit.

Paarde-voets-Doublet. TAB. XXII. *Fig.* 1, 2.

De Hooren van *Fig.* 3. wordt tot de *Murices* of Rotshoorens t'huis gebragt. Men noemt haar thans, in 't algemeen, *Vespertilje* of Vleermuis, wegens de gedaante der Golfswyze Vlakken en Streepen op de oppervlakte; of mooglyk ook wegens de Punten aan den Rand der grootste winding, welke meer of min naar de Wieken van een Vledermuis gelyken. De figuur van den Top, wederom, heeft gelegenheid gegeven, om deeze Hoorens den zonderlingen naam te geeven van *Varkens-snuiten*. Men ziet klaar, hoe zeer zy, in gestalte, van de Buccins of Trompethoorens, en van de *Pourpres* of Purperhoorens verschillen. Men vindt 'er naauwlyks twee, volmaakt van een zelfde Kleur of Tekening. Sommigen zyn

Vespertilje of Varkens-snuit. *Fig.* 3.

E 2 zeer

zeer donker, anderen ligt of bleek graauw; eenigen vaal, eenigen geelagtig bruin, en byna Oranje-kleur, gelyk deeze; maar de Snuit is doorgaans eenigermaate witagtig. Men vindt 'er zelfs van dit slag van Hoorens, die geheel wit zyn, met geele Vlakjes en Streepen. Sommigen zyn zeer weinig, anderen zeer sterk gedoornd of gepunt, ja met zo spitse Doornen, dat men 'er zig ligtelyk aan kwetzen kan. Zy hebben de Opening taamelyk wyd, en van binnen Vleeschkleurig wit, met een geelen rand aan de Lip, terwyl men aan de andere zyde vier Ribbetjes of Tandswyze verheffingen ziet, die met den draay inwaards loopen.

Getakte Dolphyn. *Fig.* 4, 5. De twee onderste Afbeeldingen op deeze Plaat vertoonen een fraay Hoorntje, dat van sommigen tot de Maanhoorens betrokken wordt, van anderen tot de Slakhoorens, van anderen tot de Posthoorntjes of Postryders (*Cornets de Postiljon*). De platagtige figuur, met geene of zeer weinige Tops-verheffing, geeft den meesten grond tot dit laatste. Men geeft 'er in, 't algemeen, den naam van *Dolphyn*, in 't Fransch *Dauphin*, aan. Sommigen zyn geheel niet getakt, anderen weinig, anderen met groote, stompe, haakswyze Puntjes, die men dan *sterk getakte* Dolphyns of Dolphyntjes noemt. Zy vallen niet zeer groot. RUMPHIUS hadt 'er niet grooter dan met het Lyf omtrent als een Ryksdaalder gezien. Hy noemtze *Cochlea laciniata* en geeft 'er den Neerduitschen naam van *Lobbetjes* aan, wegens de gedagte byhangzels aan den omtrek. Schoon gemaakt zynde hebben zy dikwils een zeer bevallige paarsche kleur, en de opening van den Mond, die zy byna rond hebben, is sterk gepaarlemoerd, en deeze glans krygt de Hooren ook door het afhaalen of verliezen van de buitenste Huid.

DRIE-EN-TWINTIGSTE PLAAT.

Musiek-Hooren. TAB. XXIII. *Fig.* 1. De bovenste Figuur, op deeze Plaat, geeft de Afbeelding van een Hooren, die tot het zelfde Geslagt als de Vespertieljes of Vleermuizen behoort, en ook naar dezelven grootelyks in Gestalte zweemt. Het voornaamste verschil bestaat in de Tekening, welke de Nooten van 't Musiek en derzelver plaatzing tusschen gelykafstandige Lynen zodanig nabootst, dat men in de compleetsten van dit slag zig over de gelykheid ten uiterste moet verwonderen. Sommigen vindt men 'er die vier, anderen die vyf of zes fyne Lyntjes by elkander hebben, boven en onder welken zig eenige vierkante blokjes, naar Zangnooten gelykende, vertoonen. Ook is de tusschenruimte met een menigte van Stippen, die als de Letters van de Woorden afschetzen, voorzien. Men begrypt derhalve gemakkelyk de reden, waar

waar om zy de *Mufiek-Hooren* genoemd worde. De Schaal is zeer dik, en eenigermaate geelagtig wit, van binnen in de Mond Vleefchkleuring, alwaar nog meer van die inwaards loopende Ribbetjes zyn, die zig als Tanden vertoonen, dan in de Vespertiljes, naar welker Top ook deeze wel gelykt; doch de Hooren, en inzonderheid de Lip, zyn veel dikker van zelfftandigheid.

't Geflagt der Oefteren (*Oftrea*), tot welken men alle zodanige Doubletfchulpen betrekt, die platagtig zyn en een onvolmaakt Scharnier hebben; bevat Schulpen van eene zeer zonderlinge gedaante, gelyk de Poolfe Hamers, Winkelhaaken, enz. Die, welke deswegen, zeer eigen, *Laurierbladen* genoemd worden, zyn zekerlyk van de regelmaatigften en fraaift gekoleurd. Daar, immers, de kleur, in de meeften van dit Geflagt, zwart, of graauwagtig groen is, hebben zy een fierlyke paarfche Kleur en de figuur drukt doorgaans de Geftalte van een Laurierblad redelyk wel uit: ten minfte in de genen, die zodanig gefchapen zyn als deeze van *Fig.* 2; hebbende in 't midden een dikke Rib, van welke verfcheide dunnere Ribben naar den Rand loopen, die op het paarfch met witte Stippen of Streepjes getekend zyn. Anderen zyn 'er, die in gedaante nader komen aan de Haanekammen, wordende alsdan, om dat zy zig gemeenlyk aan Riet of Rotting en Boomtakken, of ook aan andere Schulpen, even als de Oefters, hechten, eenvoudiglyk Bladeren, in 't Franfch *la Feuille*, getyteld. Laurierblad. *Fig.* 2.

Tot het Geflagt der Arken kan, wanneer men die van de Oefters afzondert, betrokken worden de *Haspel-Doublet* van *Fig.* 3. Inderdaad, wanneer men één Schulp daar van op zig zelve befchouwt, zo blykt, dat die niet kwaalyk gelykt naar een Haspel. In 't Franfch noemt menze, alleenlyk, *l'Arche torfe*, dat is de fcheeve en kromme Ark. Van de Arken verfchilt deeze Doublet in veele opzigten. Haar Schulpen zyn zeer dun, van een graauwagtig witte kleur, en fluiten nooit volkomen. RUMPHIUS heeft 'er den naam van *Oftreum tortuofum* aan gegeven. Haspel-Doublet. *Fig.* 3.

De twee volgende Afbeeldingen vertoonen de fraaiften uit het Geflagt der Pennen, in 't Latyn *Strombi*, in 't Franfch *Vis* genaamd. Haare zeer langwerpige, ronde, fpits uitloopende geftalte is een genoegzaame reden van die benaaming. Deeze van *Fig.* 4 voert in 't byzonder, wegens haare zwartagtig bruine Vlakken, den naam van de *Tyger-Pen*. De grondkleur is gemeenlyk meer of min geelagtig, doch men heeft 'er ook die wit zyn, met roodagtige Plekken. Men plagt deeze ook wel dunne Tygerpennen te heeten, in onderfcheiding van dergelyk gevlakte, die veel dikker aan 't onder-end zyn, welke men thans Marlpriemen noemt. Tyger-Pen. *Fig.* 4.

Volmaakt drukt die van *Fig.* 5, de gedaante uit van dat ſlag van Pennen, welken GUALTHIERI afgebeeld heeft en voorgeſteld onder den naam van *Turbo apertus, ſulcatus, met een verheven Band om de windingen geſlingerd, van witte en Roozekleur Golfswyze gemengeld.* De zodanigen worden, om die reden, genoemd *Omwonden Pennen*, en de voorgaande Pen is ook van dien aart: des wy deeze liever met de benaaming van *Roode Pen* onderſcheiden zullen: zonder ons te kreunen aan de vinnige Aanmerkingen, die, door den Hoogduitſchen beſchryver van dit Conchyliën-Werk, op de benaamingen der Hollanderen zyn gemaakt: als meeſt ſpruitende uit zyne onkunde ten opzigt van de afleiding der Naamen niet alleen, maar ook ten opzigt van de Naamen zelf. Iedereen zal hier van overtuigd zyn, wanneer hy ziet, dat deeze Heer de voorgaande *das umwundene Tieger Bein* noemt. NB. Tyger-Been in plaats van Tyger-Pen! Moeten zodanige ongelukkige naamverdraaijingen ons niet belachelyk in de oogen van onkundige Duitſchers maaken?

Roode Pen. *Fig.* 5.

De Kleur van de tegenwoordige Pen, *Fig.* 5, is bleeker of hooger Roozerood, ſomtyds ſterk naar 't Oranje trekkende, met witte Vlakken onregelmaatig geſchakeerd, en met zulke fyne zwarte Bandjes, dat zy zig, als of 'er Garen op lag, vertoont, gelyk RUMPHIUS meldt van zyne *Strombus tertius*, niet van zyne *Strombus quintus*, welke echter in kleur meer naar deeze ſcheen te gelyken; des dezelve ook door den Franſchen Vertaaler daar toe betrokken wordt.

VIER-EN-TWINTIGSTE PLAAT.

Wilde of Boeren-Muſiek. TAB. XXIV. *Fig.* 1, 2.

Wy vinden wel dat GUALTHIERI, in zyne Rangſchikkingen, den naam van *Cochleæ Pyriformes* of Peervormige Slakhoorens in gebruik gebragt heeft, om de Dadels en dergelyke Hoorens van de Kegelagtige dat de Tooten, en van de Cylinderagtige, dat de Rollen zyn, te onderſcheiden: maar het komt my zonderling voor, hoe hy de Vespertieljes, en dergelyken, ook Peeragtige Slakhoorens heeft kunnen noemen; daar dezelven baarblykelyk, zo wel als de Muſiekhoorens, tot de Rotshoorens (*Murices*) t'huis te brengen zyn. Behalve de Echte, vindt men zogenaamde *Wilde* of *Boeren-Muſiekhoorens*, in *Fig.* 1 en 2, op deeze Plaat, afgebeeld, wier Tekening wel eenigermaate naar die der eigentlyke Muſiekhoorens gelykt, doch veel wilder en onregelmaatiger is, gelyk dikwils het Muſiek of Gezang der Boeren. Door haare Punten of Haaken op den Rand der Winding; en door haar geheele Geſtel, gelykt deeze zodanig naar de Vespertieljes, dat men haar

haar dikwils, ter naauwer nood, daar van kan onderfcheiden. Zelden vallen zy zo hoogkleurig als, maar wel veel grooter dan deeze Afbeelding.

De geftalte van de echte Arke Noachts-Doublet, op Plaat XVI afgebeeld, heeft aanleiding gegeven, om verfcheide andere Doubletten, die 'er eenigermaate naar zweemden, den naam te geeven van *Bafterd-Arken.* Zy moeten, ten dien einde, als twee Bekken hebben, waar onder een regte kant voor 't Scharnier; als ook eene langwerpige doch fcheeve figuur, en eene aanmerkelyke dikte, wanneer de Schulpen famengevoegd zyn. Dit alles heeft zeer duidelyk plaats in die van onze tegenwoordige Afbeelding, *Fig.* 3 en 4; waar van de Schulpen uitwendig wit zyn, en zeer dik van Schaal, met hooge Ribben fterk uitgegroefd. In *Fig.* 4, openbaart zig de Holte, die een weinig uit den paarfchen ziet, en het Scharnier, 't welk met kleine Tandjes Zaagswyze voorzien is, gelykerwys in de regte Arken. Bafterd-Ark. *Fig.* 3, 4.

Fig. 5 behoort zekerlyk tot de *Gegranuleerde Tootjes*, en de Kleur doet 'er ons den nevensgaande Naam aan geeven. Men kan niet ontkennen, dat het met de Landkaarten-Toot, van de Agtfte Plaat, veel overeenkomft heeft. Zo men deeze of dergelyke, met RUMPHIUS, *Geplekte Katjes* noemen wil, zou men dezelven, doch, door de Kleur dienen te onderfcheiden. De menigte van verheven Stippen, die op ryën ftaan, maaken dat zy zig als Gegranuleerd vertoonen. Sommigen betrekkenze tot de Kuipers-Boortjes. Gegranuleerd Oranje-Tootje. *Fig.* 5.

VYF-EN-TWINTIGSTE PLAAT.

De Krulhoorens behooren wegens de rondheid, en van de eerfte winding, en van de Opening of Mond, onder de Purperhoorens (*Purpuræ*). Men vindt 'er veelerley foorten van, die niet alleen in Geftalte, maar ook in de figuur der Takken, en inzonderheid in de Kleur verfchillen. Sommigen vallen geheel wit, anderen geheel geel, en van deeze beiden heeft men 'er die zeer groot zyn en fterk gekruld. Die van de tegenwoordige afbeelding zien uit den bruinen, en hebben donker roodagtige Streepen overdwars; weshalve menze den naam kan geeven van *Bonte Krulhoorens.* Volkomen fchoon gemaakt zynde, nogthans, zyn ze witter, en dan vertoonen zig voornaamelyk de bruine Streepen, waar mede zy gebandeerd zyn. Die Hoorens, welke men Gebraade Peeren (*Poires féches*) en Voethoorens noemt, behooren tot de *Buccina* en zyn van deeze aanmerkelyk verfchillende. Bruin gebandeerde Krul-Hooren. TAB. XXV. *Fig.* 1, 2.

Veel-

Langleevende Tol. *Fig.* 3, 4. Veelligt zal men zig over den zonderlingen naam van deeze Hooren, in *Fig.* 3 en 4 afgebeeld, verwonderen. Want in de Geſtalte zal niemand, hoe langduurig hy dezelve ook beſchouwe, iets ontdekken, dat 'er den bynaam van *Langleevende* op toepaſſelyk ſchynt te maaken. Ondertuſſchen vinden wy de opheldering daar van by RUMPHIUS, die uit het verhaal der Indiaanen niet alleen, maar uit eigen Ondervinding, daar van ſpreekt. De Papoewen, zegt hy, verhaalen, dat het Dier, in deeze Hooren, een geheel Jaar zonder Spys of Drank levendig kan gehouden worden: waarom zy ook dezelven in hunne ſtrooijen Koffertjes leggen, tot bewaaring van hun Huisraad, vaſtelyk geloovende, indien het voor den gewoonen tyd ſterft, dat uit het Koffertje wat moet geſtoolen zyn. Van zeker Papoes-Eiland waren hem, in 't Jaar 1675, omtrent twaalf ſtuks daar van gebragt, die hy in een groote Aarde Schottel in zyn Kamer zette, en altemaal over de twee Maanden in 't Leven hieldt: vervolgens deedt hy 'er, uit een verkeerd medelyden, wat Zeewater by, dat eenigen om hals hielp; zynde de laatſte hem niet voor de negende Maand afgeſtorven. Op Ambon vindt menze niet veel grooter dan een kleine Schelling; maar op die Eilanden wel zo groot als een Ryksdaalder. Van buiten is de Hooren graauwagtig geel, ſomtyds met eenig groen of zwart gemengd: van onderen nagenoeg wit. De Geſtalte zweemt volmaakt naar die der Tollen; des menze ook *Langleevende Tollen* noemt; doch, dewyl zy als verſcheide over elkander hangende Afdakken hebben, die 'er in ſommigen de gedaante byna van een Chineeſche Tempel aan geeven, zo worden zy, in 't Franſch, *la Pagode* of *le Toit Chinois*, dat is het Chineeſche Dak, getyteld. Sommigen zyn, in plaats van Punten, wat meer geknobbeld, en hebben dus, wanneer menze met den Top naar beneden ziet, een figuur, die 'er den naam van *Cul de Lampe* aan doet geeven. Het Dier onthoudt zig, met deeze zyne Wooning, niet onder 't Zee-water, maar aan de Klippen, die nu en dan van de Golven worden beſpoeld. In *Fig.* 4. wordt deeze Hooren van onderen vertoond.

Moerbey. *Fig.* 5, 6. De twee kleine Hoorntjes van de laatſte Afbeeldingen, op deeze Plaat, moet men, en wegens de Geſtalte, en wegens de ſmalle Opening, tot de Rotshoorens betrekken. Men noemtze *Moerbeijen*, om dat 'er de Geſtalte eenigermaate naar zweemt, en dat ſommigen een paarſchen Mond hebben, even als of dezelve met ſap van Moerbeijen gekleurd ware. Die getakt zyn worden *Getakte* Moerbeijen, in 't Franſch *Heriſſons*, getyteld. Deeze verſchillen doch grootelyk van de Morgenſtarren, *Chevaux de Friſe* of Vrieſche Ruiters genaamd en van de Kasketten of Stormhoeden. Men kan die van deeze Afbeelding niet meer dan getand noemen, om dat zy ſlegts eenige Puntjes hebben aan de Opening van den Mond. De Kleur is geelagtig, met vierkante zwarte Vlakjes, die eenigermaate Knobbelagtig zyn.

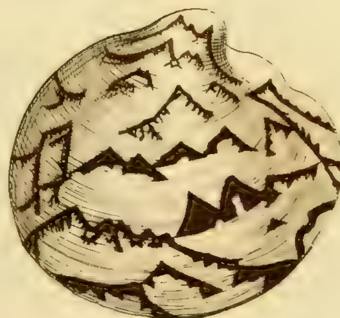
4.

2.

5.

1 Patella testudinaria
2 Chama Lazarus
3 Helix Jamaicensis
4 Pectunculus pilosus?
5 Cytherea Castrensis

3.

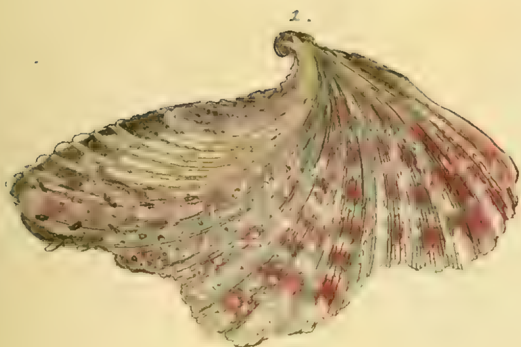

1 Hippopus maculatus
2
3 Voluta vespertilio

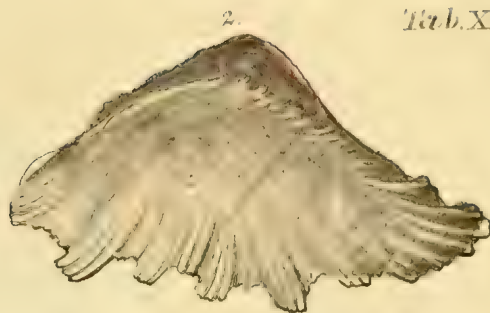
4
5 Delphinula Laciniata

Tab. XXII

1.

2.

3.

4.

5.

1 Voluta Musica

2 Ostrea folium

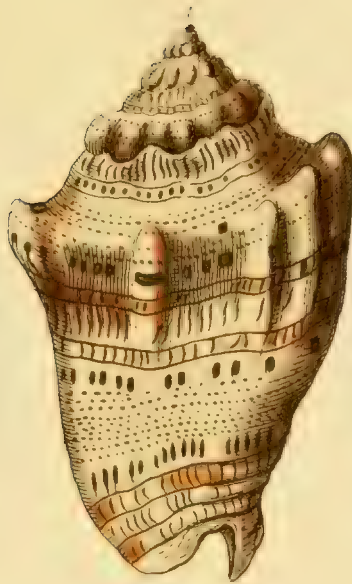
3 Arca Tortuosa

4 Terebra muscaria

5 Terebra dimidiata

Tab. XVIII.

1.

4.

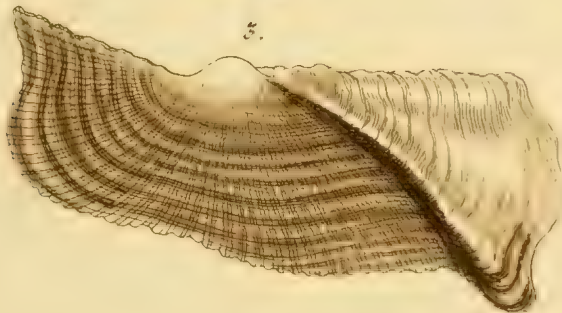
5.

2.

3.

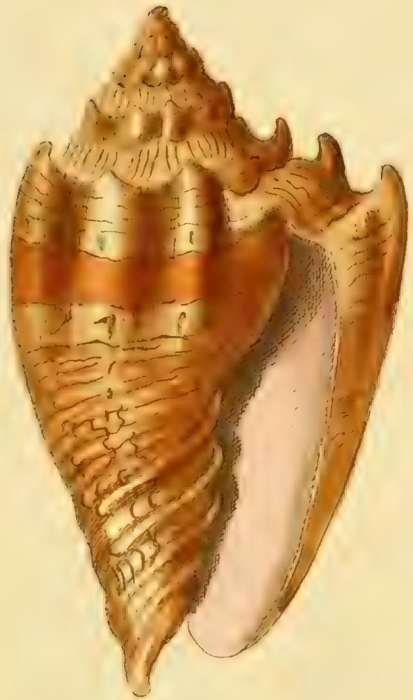

1
2 Voluta Hebraea

3
4 Arca antiquata

5 Conus Cedo-nulli

1
2 Murex brevifrons Lam.

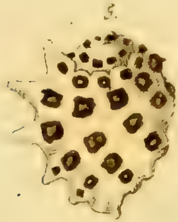
3
4 Odontis Pagoda

5
6 Ricinula horrida

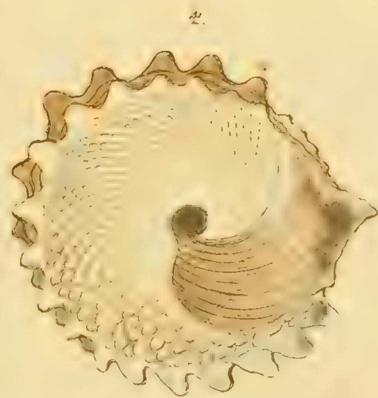
Tab.XXV.

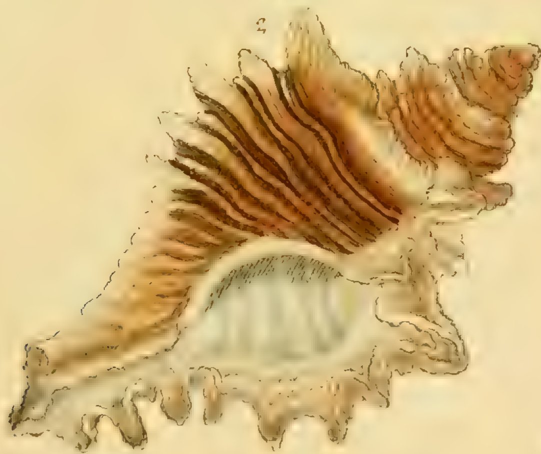

ZES-EN-TWINTIGSTE PLAAT.

In de verklaaring der naaſtvoorgaande Plaat omſtandig geſproken hebbende van de *Krulhoorens*, zo zal ik hier maar kortelyk aanmerken, dat die van *Fig.* 1 en 2, op deeze Plaat, alleen dit byzonders heeft, dat zy, in 't geheel byna, donkerbruin is van Kleur. Wil men op eenig verſchil van de Geſtalte agt geeven, zo zal men gelieven te weeten, dat deeze Hoorens, ten opzigt van de figuur en menigte van haare Krullen, oneindig verſchillende zyn; doch altemaal, in de rondheid van het Lyf en van de Mond-Opening, overeenkomen. De Krullen van deeze zyn zodanig gefriſeerd, dat zy eenigermaate naar de Bladeren van Boeren-Kool gelyken. In *Fig.* 1, ziet men de Hooren van boven, of van de Rugzyde; in *Fig.* 2, van onderen, en daar vertoont zig de Opening roodagtig of Purperkleur, gelyk in de meeſte Purperhoorens, tot welk Geſlagt zy, als gezegd is, behooren. Bruine Krulhooren. TAB. XXVI. *Fig.* 1, 2.

Van de Porſeleinhoorens, die men ook Kliphoorens of Klipkousſen noemt, is in de Verklaaring van de Vyfde Plaat, hier voor, omſtandig geſproken. Die van *Fig.* 3, op deeze Zes-en-twintigſte Plaat, wordt onder de niet zeer gemeene geteld, hoewel zy zo zeldzaam niet is, als weleer. Zy heeft een bleeken Grond, met eene ontelbaare menigte van fyne rosagtige Streepjes zeer digt bezet, 't welk haar een eenigermaate vaal geelagtige Kleur geeft. Zy is, in vergelyking met andere ſoorten van Kliphoorens, vry hoog gerugd, en niet alleen hier en daar als beſprenkeld met witagtige Vlakken, maar bovendien loopt langs de Rug eene gegolfde breede Streep, met eenige uitwykingen, die zig eenigermaate als Kaapen of Voorgebergten in Zee, vertoonen. Hierom geeft men 'er dikwils den naam van *Kaapſe* of *Kaap-Hooren*, en ook wel dien van *de Kaap* aan. Men heeft ze, in 't Latyn, ook wel genoemd *Porcellana Montoſa* of Bergagtige Porſeleinhooren. Dewyl de gedagte Streep nog ruim zo veel naar een Rivier gelykt, wordt zy ook de Kaapſe Rivier-Hooren getyteld. Zy zyn taamelyk dik van Schulp en om den Rand Roozekleur. Zelden vallen zy veel grooter of kleiner dan deeze Afbeelding. Kaap-Hooren. *Fig.* 3.

Op de Vyfde Plaat zagen wy witgeſtippelde Kliphoorens, deswegen Zoutkorrels genoemd wordende. Die van *Fig.* 4, op deeze Plaat, is als met Druppels of ronde Stippen verſierd, en heeft een zeer ſchoonen Glans, welke een weerſchyn maakt van geel en groen. Somtyds zyn de Vlakken Kaſtanjebruinagtig op een geelen Grond, en met een witagtige Streep over de Rug. Doch de verſcheidenheid van deeze *Getygerde Kliphoorens* is oneindig. Men vindt 'er, die wel een Vuiſt groot zyn, en, hoewel veel gemeener dan de voorgaande, kun- Getygerde Kliphooren. *Fig.* 4.

kunnen zy niettemin een plaats hebben onder de fraaije Hoorens. Het Dier, dat de Kliphoorens bewoont, is Vergiftig of tot Spyze niet bekwaam, gelyk meer plaats heeft in Hoorens die fraai van Kleur en Glanzig zyn.

Zeven-en-Twintigste Plaat.

Duivels-Klaauw. Tab. XXVII. *Fig.* 1. Wy hebben ook reeds gesproken van de Vleugelhoorens, onder welke verscheidene zyn, die aan den Rand lange kromme Takken hebben. Die van de Afbeelding *Fig.* 1, op deeze Plaat, is wegens de kromte en dikte van haar Takken zeer aanmerkelyk, welke dikwils zo sterk geboogen zyn, dat zy naar kromme Klaauwen of Haaken gelyken. Dit heeft 'er, al overlang, den naam van *Bootshaak* of *Duivels-Klaauw* aan doen geeven. Rumphius noemtze, in 't Latyn, *Harpago*, dat een Haak, Hoek of Dregge betekent, en, met eenige toegeeflykheid, kan men 'er de figuur byna van een Dreg in vinden. 't Getal der Takken is doorgaans zes, doch zy zyn allen niet even krom en ook niet even lang, maar van onderen Geutswyze uitgehold, hebbende dus gemeenschap met de Mond-Opening van de Hooren. Buiten twyfel zullen daar de Armen van het Dier in vervat zyn, 't geen op de Molukkische Eilanden aan de Ingezetenen tot Spyze strekt, die het braaden in de omgekeerde Hooren, welke zy vervolgens aan stukken slaan. De Kleur is, over 't geheel, geelagtig wit, met bruin geschakeerd. Men vindt 'er, van de zelfde figuur, die geen Takken hebben, en deeze worden Wyfjes Bootshaaken genoemd. Men ziet van dezelven, als 't ware, de beginzels der zes Takken, en dit onderscheidtze genoegzaam van de Duizendbeenen, zo wel als van de Stompjes, wier Gestalte anders vry veel naar die van deeze Hoorens gelykt. De Duivelsklaauwen vallen dikwils veel grooter dan deeze Afbeelding.

Gebandeerde Mol. *Fig.* 2, 3. De twee andere, van deeze Plaat, tot de Porseleinhoorens of Klipkousen behoorende, voeren, wegens de bruine Kleur, den naam van *Mollen*, en die met breede geele Streepen, op een Leverkleurigen of donker Koffykleurigen Grond, dus fraay gebandeerd zyn, noemt men *Gebandeerde Mollen*. Van onderen zyn zy bruiner of byna geheel zwart, inzonderheid de Tandjes van de Mond-Opening, die zeer naauw is en zig van binnen Melkwit vertoont. Voorts hebben zy een langwerpiger Gestalte dan de andere Porseleinhoorens, en dit doet haar nog meer naar Mollen gelyken. Rumphius zegt, dat zy van de Inlanders, in Oostindie, tot het polysten der Pisangbladeren worden gebruikt.

Agt-en-twintigste Plaat.

Zeer veel overeenkomst heeft de Hooren van de bovenste Afbeelding, op deeze Plaat, met die van de voorgaande. Het is, naamelyk, insgelyks een Vleugelhooren, welke aan den rand Takken heeft, doch die zo krom en dik niet als in de Duivelsklaauwen, en zo menigvuldig niet als in de Duizendbeenen zyn. 't Getal der Takken, die zy hebben, is doorgaans zeven, maar derzelver plaatzing en figuur doetze van de Bootshaaken verschillen, en maakt, dat men 'er gemeenlyk den naam aan geeft van *Krabben*. Van deeze heeft men 'er die geelagtig, en die fraay bont geplekt zyn, gelyk deeze, met donkerbruine en ligt geelagtig rosse Vlakken, Golfswyze Streepen maakende op een witten Grond. De Mond is van binnen geel, doch niet zo hoog geel als in de Scorpioenen, die dikwils agt Takken hebben en veel langer kromme Staart. Van de Podagra-Kreeften zyn zy beiden, zo wel door de Knobbeltjes aan de Takken, als door de Purperkleurig gestreepte Mond-Opening verschillende, gelyk wy naderhand zien zullen. Het blykt dan, dat 'er ten minste vyf soorten van deeze getakte Vleugelhoorens zyn. Bonte Krab. Tab. XXVIII. *Fig.* 1.

Onder de allerfraayste Schulpen behoort die van de onderste Afbeelding, welke de helft is van de zogenaamde *Geribde-Venus-Doublet*, anders ook wel *Concha exotica*, dat is Vreemde Schulp, getyteld. Dus noemen haar de Franschen zelfs, gelyk men by D'ARGENVILLE kan zien, hoewel zy ze onder de *Cœurs de Bœuf* of Ossen-Harten betrekken. Wy brengenze dan ook tot de Hartvormige Doubletten t'huis. Tusschen de Vooren, welke zy gemeen heeft met de Kam-Doubletten, loopen Ribben, die scherp verheven zyn, en deeze schieten ver over den Rand heen, met een soort van Tongetjes, het welk FABIUS COLUMMA reeds naauwkeurig opgemerkt heeft, stellende dat 'er negen zulke Tongetjes aan ieder zyde van de Schulp zyn. Tusschen de Ribben zyn de Voortjes, in de levendige Schulpen, met eene geelagtig roode Kleur getekend. Men vindze zelden regt Doublet, en deeze zyn zeer kostbaar, inzonderheid wanneer zy een aanmerkelyke grootte hebben. Nu twee en een half Jaar geleeden werdt 'er eene, die zeer fraay was, by de vier Duimen breed, in openbaare Veilinge verkogt voor honderd Guldens. Geribde Venus-Doublet. *Fig.* 2.

In 't midden van de Plaat vindt men een Doublet met zyn beide helften afgebeeld, die in veele opzigten van de voorgaande verschilt. Deeze is, wanneer men de langte van 't Scharnier tot aan de tegenoverzyde rekent, wel vyf Messe-Hegt. *Fig.* 3.

 of

of zesmaal breeder dan lang. De Geſtalte is zodanig, dat menze een *Meſſe-Hegt* of *Geut-Doublet* gewoon is te noemen, dewyl ieder Schulp, door haare uitholling, als 't ware een Geut formeert, en zy beiden te ſamen gevoegd de Doublet naar het Hecht van een Mes doen gelyken. Die uit Ooſtindie komen zyn Roozekleur en ook zeer zeldzaam, regt van figuur gelyk deeze, hoewel men 'er ook geelagtige vindt; doch aan onze Stranden komen 'er voor, die van buiten groen en van binnen wit zyn, ruim zo lang, en een weinig krom. Men heeft 'er ook kleine van, die Wyfjes genoemd worden, volgens D'ARGENVILLE. Het Scharnier loopt in deeze Geut-Doubletten langs de eene zyde en dit maaktze van de Peul- en Boereboon-Doubletten, die hetzelve aan 't end hebben, grootelyks verſchillende.

NEGEN-EN-TWINTIGSTE PLAAT.

Rots-Doublet met Worm-Pypen. TAB. XXIX. *Fig.* 1.

De Afbeelding N. 1, op deeze Plaat, vertoont een Rots-Doublet, die op eene zonderlinge en vreemde manier begroeid is met een ſoort van Pypjes, die van de gewoone Wormbuisjes verſchillen en zekerlyk ook tot huisveſting gediend hebben van 't een of 't ander Zee-Schepzel. Men kan van de Kleur en Geſtalte uit de Afbeelding genoegzaam oordeel vellen.

Haane-Kam. *Fig.* 2.

In *Fig.* 2, ziet men het onderſtuk van een *Haanekam-Doublet*, gelyk hetzelve zig van onderen voordoet, en zonder dat zig de Tandswyze Sluiting vertoone. De Kleur is donker Paarſch. In 't vervolg zullen wy verder gelegenheid hebben, om van deeze ſoort van Schulpen te ſpreeken.

Olyphants-Tand. *Fig.* 3.

Wy zyn gewoon den naam van *Olyphants-Tanden* te geeven aan die ſoort van Pypagtige Kokers, waar van 'er een in *Fig.* 3, is afgebeeld. Zy zyn overlangs geribd en fraay groen van Kleur, 't welk eene zeldzaamheid uitmaakt onder de Hoorens en Schulpen. Aan de Punt echter, die ook een klein Gaatje heeft, zynze witagtig. Men vindtze altoos in het Zand zittende met deeze Punt, en de daar uit ſteekende ſcherpe Mond-Opening kwetſt dikwils de bloote Voeten der Indiaanen.

Wolfs-Tand. *Fig.* 4.

Om de zelfde reden als de voorgaande dien naam voeren, worden die van *Fig.* 4, gemeenlyk, *Wolfs-Tanden* geheten. Zy zyn byna geheel, of eenigszins geelagtig en Vleeſchkleurig wit, zonder eenige Ribbetjes of Voortjes, vallende veel kleiner dan de Olyphants-Tanden, die zelden veel grooter dan deeze Afbeelding voorkomen.

Be-

Behalve de gedagte regelmaatige komen in de Zee een groote menigte van gekrinkelde Kokertjes voor, aan welken men, in 't algemeen, den naam van *Wormbuisjes* of *Wormpypen* geeft, en deeze krygen, naar dat zy dunner of dikker, en op de eene of andere wyze meer of min gekrinkeld zyn, byzondere benaamingen. Die zeer dik zyn en weinig bogten hebben, noemt men Osse-Darmen; die zeer dun zyn, Hoender-Darmen, en die slangswyze zyn omgekruld, Slangetjes of Hoornslangetjes. Deeze, van *Fig.* 5, is als een middelsoort, zynde van buiten een weinig bruinagtig, en van binnen wit. Wy zullen in 't vervolg daar van nog meer verscheidenheden vertoonen. Wormbuisje. *Fig.* 5.

DERTIGSTE PLAAT.

De Hooren van *Fig.* 1, op deeze Plaat, wordt door sommigen, wegens de Punten die zy aan den rand van haare Windingen heeft, tot de Rotshoorens t'huis gebragt, en, inderdaad, de Gestalte, ter loops beschouwd, schynt dezelve daar toe te betrekken: maar, wanneer men agt geeft op de regte Kenmerken, zo als die van de hedendaagschen gesteld worden, dan behoort dezelve tot een ander Geslagt. De Rotshoorens (*Murices*) hebben de Opening langwerpig naauw en eenigermaate getand, gelyk, by voorbeeld, in de Wilde Musiekhooren op Plaat XXIV, blykt. Dit ontbreekt in deeze Hooren, die ook de Opening wyder, doch tevens langwerpig heeft, en derhalve tot de Trompethoorens (*Buccina*) moet t'huis gebragt worden. Van binnen is de Opening geelagtig Vleeschkleur: van buiten de geheele Oppervlakte bruin roodagtig. De Takken hebben geen gemeenschap met het inwendige van de Hooren. Wy geeven 'er den naam aan van *Getakte Peer.* Getakte Peer. TAB. XXX *Fig.* 1.

Wy hebben reeds gesproken van de Patellen of Kapjes, die men ook wel Schotteltjes en Schilden noemt. Op Plaat XX, zagen wy een geel Kapje, op Plaat XXI, een Getygerd Schild; beiden effen van Rand. Het Kapje van *Fig.* 2, op deeze Plaat, is aan den Rand zo Puntig, dat sommigen het, deswegen, *le Plat d'Etoile* of Sterre-Schotteltje noemen. Anderen geeven 'er den naam van *la Fortresse* aan, wegens de Tekening, die eenigermaate naar de Buitenwerken en Wallen van een Vesting zweemt. Wy noemen 't zelve het *bruin gevlamde Kapje.* De Kleur is aan den top als Brons, en tegen 't Licht zeer fraay glanzig doorschynend rood. Bruin gevlakt Kapje. *Fig.* 2.

Het Kapje, dat in *Fig.* 3 voorkomt, verschilt wederom van de voorgaanden grootelyks; zo doordien het van het midden naar den omtrek sterk *Gestreept* is, als met Straalen, waar tusschen men 'er, t'elkens, vier of vyf heeft, die minder dik en zwaar zyn; als door de Opening aan den Top, welke zodanig is, dat sommigen 'er een Sleutelgat van gemaakt hebben. De Kleur is, van buiten, Gestreept Kapje. *Fig.* 3.

bleek groenagtig Afchgraauw, daar men fomtyds eenige roode Stippen in waarneemt; van binnen blaauwagtig wit. Het is vry wat dieper, of hooger getopt dan het voorgaande.

Schulp-luikje. *Fig.* 4, 5. De Afbeeldingen, *Fig.* 4 en 5, vertoonen geen Hooren of Schulp. Het zyn alleenlyk die Dekzels van de Purper- of in 't byzonder van de Krulhoorens, welke men *Unguis odoratus* of *Blatta Byfantina* noemt. Men behoeft flegts de Afbeeldingen op de Twintigfte Plaat van RUMPHIUS, en derzelver befchryving, na te zien, om zig te overtuigen, dat het eigentlyk *Schulpluikjes* zyn. In een byzonder Hoofddeel, dat het Zeventiende is, fpreekt die Autheur van dezelven zeer omftandig, en verhaalt, dat zy niet alleen van de Purperhoorens, maar ook van verfcheide Rotshoorens, Trompethoorens en anderen komen. Men gebruiktze, zegt hy, in Indie onder de Reukwerken, en hy meent dat zy een van de vier Dingen, uit welken het Heilig Reukwerk der Ifraëlieten famengefteld was, daar men *Exodus* 30. vers 34, van leeft, en wel datgene, 't welk fommigen *Onyx* vertaalen, geweeft zyn. De Geftalte, inderdaad, zweemt veel naar de Nagels of Klaauwen van eenige Viervoetige Dieren, en, dewyl het Hebreeuwfch woord *Schechcleth* volftrekt iets Nagelagtigs betekent, zo is 't waarfchynlyker dat hier door deeze Schulpluikjes, welke nog heden by de Oofterfche Volkeren in de Reukwerken gebruikelyk zyn, dan iets anders, gelyk BOCHART wil, verftaan worde. De Vifch of Slak befluit zig daar mede in zyne Hooren, even als die der Soldaaten en dergelyken dit doen met de Venus-Navelen, zogenaamd. De Kleur is donkerbruin, doch, tegen 't Licht gehouden, als Schildpad doorfchynende.

Prins Robberts Knoop. *Fig* 6. Onder de Tollen worden die kleine Hoorntjes van *Fig.* 6, betrokken, welke men *Prins Robberts Knoopen*, in 't Franfch *Boutons de Camifolle*, dat is, Kamifool-Knoopen noemt. De Geftalte, inderdaad, gelykt veel naar die van een Knoop, doch niet alleen de Kleur, welke fchoon paarfch of donkerrood is, maar een Bandje, dat om dezelven heen loopt, doetze voortreffelyk uitmunten, en onder de fierlykfte Hoorentjes plaatzen. Dit Bandje is zwart, en vertoont zig als een Orlogie-Veer, met Paarlen gegarneerd; doordien hetzelve, in de geheele langte, met ronde witte Knobbeltjes is bezet. Zy vallen weinig grooter dan deeze Afbeelding.

Staaten Vlag. *Fig.* 7. De fierlyke mengeling van rood, groen, blaauw, wit en geel, op ieder Winding bandswyze omloopende, doet aan het Hoorntje, van *Fig.* 7, den naam van de *Staaten Vlag* toe-eigenen. 't Is zeker, dat 'er alle de Kleuren, van die Vlag, op gevonden worden, en dat de Bandeering 'er ook dergelyken zwier aan geeft. Het kan met meer regt tot de Pennen (*Vis*), dan tot de Trompethoorens (*Buccins*) t'huis gebragt worden, om dat de onderfte Winding weinig by de anderen uitfteekt. Zy zyn zeer dun van Schaal, en ftomp getopt, van binnen wit, doch zodanig dat de Banden doorblinken. Zy vallen ook niet zeer groot.

EINDE VAN 'T EERSTE DEEL.

Tab. XXII.

3.

Cypræa Mappa

1.

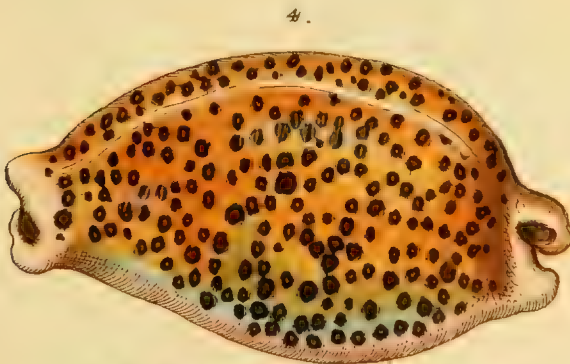

2.

Murex Elongatus?

4.

Cypræa Panthérina

1 Pterocera Chiragra

2
3 Cypraea Talpa

Tab. XXVII

1 Pteroceras Lambis

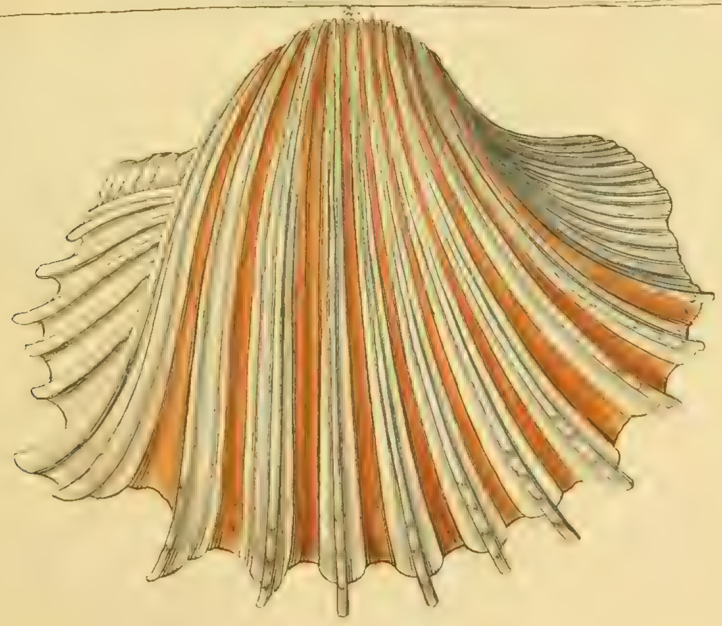
2 Cardium costatum

3 Solen truncatus

Tab XXVIII.

1 Ostrea Hyotis?
[illegible] Junr

2 Ostrea Crista Galli

3 Dentalium Elephantinum

4 Dentalium Dentalis

5 Serpula

Tab. XXIX

1 Pyrula Carica

2 Patella granatina

3 Fissurella Græca?

{4
{5 opercula

6 Trochus Pharaonis

7 Achatina Virginea

Tab. XXX.

3 2044 072 275 688

